

**ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA
V PRAZE**

FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Katedra ekologie a životního prostředí

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Neoprávněné zásahy do práva výkonu myslivosti

Vedoucí diplomové práce: Prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Konzultant: Doc. Ing. Miloslav Vach, CSc.

Diplomant: Tomáš Drápal

2008

Prohlášení

Prohlašuji tímto, že jsem diplomovou práci na téma „Neoprávněné zásahy do práva výkonu myslivosti“ vypracoval samostatně a použil jsem jen prameny, které uvádím v seznamu použité literatury.

Praha, duben 2008

.....

Tomáš Drápal

Anotace

Tato práce se zabývá neoprávněnými zásahy do práva výkonu myslivosti. V kapitole třetí je stručně popsán historický vývoj deliktu pytláctví. Kapitola čtvrtá odhaluje příčiny pytláctví ve vztahu k vývoji společnosti. Pátá a šestá kapitola podávají zprávu o právní úpravě myslivosti a postihu pytláctví, a to od nejstarších dob až do současnosti. Sedmá kapitola se v obecné rovině věnuje charakteristice trestného činu. V kapitole osmé jsou detailně rozebrány jednotlivé způsoby páčání trestného činu pytláctví. Devátá kapitola mapuje policejní postup při vyšetřování trestného činu pytláctví. V desáté kapitole jsou pak analyzovány statistické údaje z Ministerstva spravedlnosti České republiky a současně jsou zde navržena některá opatření, jejichž realizace by mohla napomoci zlepšit stávající stav.

Klíčová slova

myslivost – pytláctví – právní úprava – přešupek – trestný čin – pachatel – vyšetřování

Short summary

This paper deals with unauthorized interventions into the right of hunting. Historical development of poaching delinquency is briefly described in the third chapter. Fourth chapter reveals the reasons of poaching in relation to the evolution of society. Fifth and sixth chapter report on the hunting legal form and recourse of poaching - since the Middle Ages until the present time. Seventh chapter focuses in general on characteristics of delict. Eighth chapter analyzes in detail individual ways of commission of poaching crime. Statistical data of Ministry of Justice of the Czech Republic are analyzed in tenth chapter, together with some suggested precautions, which if implemented, could help to improve current status.

Key words

hunting – poaching – legal form – violation – crime – offender – investigation

Obsah

1. **Úvod** (str. 8)
2. **Metodika a cíl práce** (str. 10)
3. **Historie a vývoj pytláctví** (str. 11)
  - 3.1 Historické kořeny pytláctví (str. 11)
  - 3.2 Pytláctví ve feudální právní terminologii (str. 12)
4. **Příčiny pytláctví ve vztahu k vývoji společnosti** (str. 14)
5. **Právní úprava myslivosti, pytláctví, postih pytláctví od nejstarších dob do roku 1947** (str. 16)
  - 5.1 Právní úprava od nejstarších dob do Bílé hory (str. 16)
  - 5.2 Právní úprava po Bílé hoře do roku 1754 (str. 19)
  - 5.3 Lovecké soudy (str. 21)
    - 5.3.1 Lovecký soud na hradě Buchlově (str. 22)
    - 5.3.2 Judicium delegatum venaticum (str. 23)
  - 5.4 Právní úprava od roku 1754 do roku 1849 (str. 24)
  - 5.5 Právní úprava od roku 1849 do roku 1927 (str. 25)
  - 5.6 Tzv. „malý honební zákon“ (str. 28)
  - 5.7 Vládní nařízení z roku 1941 (str. 29)
6. **Právní úprava myslivosti, pytláctví, postih pytláctví od roku 1947 do současnosti** (str. 37)
  - 6.1 Zákon o myslivosti z roku 1947 (str. 37)
  - 6.2 Zákon o myslivosti z roku 1962 (str. 41)
  - 6.3 Zákon o myslivosti z roku 2001 (str. 43)
  - 6.4 Trestně právní úprava (str. 45)
7. **Kriminalistická charakteristika trestného činu obecně** (str. 54)
  - 7.1 Pojem kriminalistické charakteristiky trestného činu (str. 54)
  - 7.2 Komponenty kriminalistické charakteristiky trestného činu (str. 55)
  - 7.3 Význam kriminalistické charakteristiky trestného činu (str. 56)

- 8. Kriminologická charakteristika trestného činu pytláctví (str. 58)**
  - 8.1 Vymezení pojmu (str. 58)
  - 8.2 Způsoby páchaní pytláctví a jejich klasifikace (str. 59)
    - 8.2.1 Klasifikace pytláctví podle předmětu zájmu pachatele (str. 60)
      - 8.2.1.1 Pytláctví páchané s cílem získat maso (str. 61)
      - 8.2.1.2 Pytláctví páchané s cílem získat trofej (str. 62)
      - 8.2.1.3 Pytláctví páchané s cílem ukojení lovecké vášně (str. 63)
    - 8.2.2 Klasifikace pytláctví podle počtu pachatelů (str. 63)
      - 8.2.2.1 Pytláctví páchané jedincem (str. 64)
      - 8.2.2.2 Pytláctví páchané ve dvojici (str. 64)
      - 8.2.2.3 Pytláctví páchané organizovanou skupinou pachatelů (str. 65)
    - 8.2.3 Klasifikace pytláctví podle nástrojů použitých k dokonání pytláctví (str. 66)
      - 8.2.3.1 Pytláctví páchané pomocí střelných zbraní (str. 67)
      - 8.2.3.2 Pytláctví páchané jinými způsoby (str. 68)
- 9. Metodika vyšetřování trestného činu pytláctví (str. 72)**
  - 9.1 Počáteční etapa vyšetřování trestného činu pytláctví (str. 72)
    - 9.1.1 Postup při přijetí oznámení (str. 72)
    - 9.1.2 Příjezd na místo činu a pátrání po „horké stopě“ (str. 73)
    - 9.1.3 Odhalení místa činu a zajištění stop (str. 75)
  - 9.2 Následná etapa vyšetřování trestného činu pytláctví (str. 80)
    - 9.2.1 Výslech obviněného (str. 80)
    - 9.2.2 Výslech svědka (str. 82)
    - 9.2.3 Kriminologické expertízy (str. 84)
- 10. Diskuze a navrhovaná opatření (str. 87)**
- 11. Závěr (str. 100)**
- 12. Použitá literatura (str. 101)**
- 13. Citace (str. 104)**

1. Úvod

Problematika neoprávněných zásahů do práva výkonu myslivosti je dnes stále aktuální. Příčin je celá řada. Domnívám se, že jejich podstata souvisí s celospolečenskými změnami, které v naší zemi nastaly po listopadu 1989.

Jedna z hlavních příčin spočívá podle mého názoru v tom, že se na počátku 90. let minulého století velmi zjednodušil a usnadnil přístup občanů ke zbraním, a to i zbraním loveckým.

Další příčinu obrovského rozmachu pytláctví spatřuji v tom, že došlo k zásadním změnám v našem právním řádu. V důsledku toho byl zrušen nejen trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví (§ 132 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon), podle kterého mohlo být pytláctví trestáno, ale hlavně byl zrušen celý zákon č. 150/1961 Sb., o přečinech. Právě na základě tohoto právního předpisu (§ 4) bylo pytláctví nejčastěji postihováno. Vzhledem k těmto skutečnostem bylo proto pytláctví v první polovině 90. let minulého století projednáváno jako pouhý přestupek podle § 35 odst. 1 písm. f) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Případy, kdy byli pytláci stíháni pro souběh trestného činu krádeže s trestným činem nedovoleného ozbrojování (§ 247 a § 185 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon), se prakticky nevyskytovaly.

Další příčinu masivního nárůstu pytláctví, je podle mého názoru možné nalézt v práci samotné policie. Ta procházela v první polovině 90. let minulého století celkovou restrukturalizací a reorganizací své činnosti, v důsledku čehož odešli, nebo museli odejít policisté s mnohaletou praxí, kteří byli nahrazováni úplnými nováčky bez tolik potřebných zkušeností. Kromě toho se policie potýkala s obrovským nárůstem mnohem závažnější kriminality, takže se případům pytláctví nevěnovala dostatečná pozornost.

Tehdejšího celospolečenského stavu začali zneužívat ti občané, kteří si nově obnovenou demokracii představovali jako stav, kdy si mohou dělat to, co je napadne, aniž by při tom museli dodržovat jakákoliv pravidla. Varování ze strany myslivců však tehdy nikdo nebral vážně a jejich návrhy a doporučeními se žádná z kompetentních institucí nezabývala. Pytláctví se tedy rozrostlo do nebývalých rozměrů a stal se z něj závažný celospolečenský problém.

2. Metodika a cíl práce

Neoprávněný zásah do práva výkonu myslivosti je fenoménem, který se nikdy v historii nepodařilo plně a dlouhodobě zlikvidovat. Cílem mojí práce by mělo být komplexní přiblížení problematiky pytláctví, která má závažné celospolečenské důsledky. Ve své práci bych se chtěl zaměřit nejen na historický vývoj deliktu pytláctví, na jeho příčiny a právní úpravu, ale také na jeho kriminalistickou charakteristiku. Chtěl bych se pokusit poukázat na to, v čem doposud spočívá neuspokojivý stav při odhalování, objasňování a vyšetřování tohoto trestného činu, zjistit příčiny tohoto stavu a navrhnout některá opatření, která by mohla napomoci ke zlepšení současné situace.

Při vypracovávání práce budu využívat zejména odbornou literaturu, metodu analýzy, syntézy a zevšeobecňování statistických dat z Ministerstva spravedlnosti České republiky.

3. Historie a vývoj pytláctví

Pytláctvím rozumíme úmyslnou trestnou činnost, které se dopouští ten, kdo porušuje cizí právo myslivosti a přivlastňuje si zvěř, její shozy nebo vejce, anebo poškozují věc, na níž se vztahuje právo myslivosti.¹⁾

Původ českého slova pytlák se odvozuje od slova pytel, že tedy odnášel svůj úlovek v pytli. Snad to znamená, že původní kořisti pytláků bývala menší zvěř, jako zajíc, nanejvýš srnec, která se dala v pytli odnést.²⁾

3.1 Historické kořeny pytláctví

Podíváme-li se do daleké historie, zjistíme, že historické kořeny pytláctví sahají až do období raného feudalismu. Zatímco v prvobytně pospolné společnosti pytláctví neexistovalo, neboť společně lovená volně žijící zvěř nepatřila nikomu a po jejím ulovení sloužila k obživě celého kmenu či rodu, vznikalo postupně se vznikem soukromého vlastnictví pozemků, kdy si vlastník, většinou panovník, začal přivlastňovat i porosty pozemků a volně žijící živočichy a vše zahrnoval do svého majetku.³⁾

V 11. a 12. století bylo právo lovu postupně kodifikováno jako právo věcné, tj. nesouvisející s vlastnictvím půdy, náležející výhradně panovníkovi, který je mohl (nebo nemusel) darovat (nebo i prodat) spolu s majetkem.

Ve středověku se počala zmenšovat neobydlená území a zvyšovala se plocha obdělávané půdy. To vše mělo za následek změny v biocenóze, tzn. úbytek spárkaté zvěře a růst stavů drobné zvěře. Tyto změny podnítily vydání zákonů k ochraně zvěře a omezení využívání práva lovu - zejména spárkaté zvěře. V roce 1602 vydal Český sněm zákaz

lovu laní na dobu 2 let, lov jelena byl zakázán mezi Hromnicemi (únor) a svátky svatodušními (červen).

S růstem majetkového vlivu šlechty, církve a svobodných měst, se postupně právo myslivosti kodifikovalo jako právo reálné, tj. související s vlastnictvím půdy, ovšem s výraznými pravomocemi státu. Třebaže bylo právo myslivosti právem reálným, vlastník nikdy nemohl se zvěří nakládat libovolně. Například podle usnesení zemského sněmu z 10. května 1681, se zajíci a koroptve nesměli lovit od počátku postu v únoru až do sv. Jiljí, tj. do 1. září. To, že zvěř v historických zemích nebyla nikdy vybita, je důsledkem postupného vzniku myslivecké legislativy, která nedovolila každému občanu zvěř svobodně lovit a stanovila pravidla využívání přírodního bohatství - zvěře.⁴⁾

Zásadní zlom pro prvotní aktivaci fenoménu pytláctví tedy nastává v době, kdy diferenciací společnosti dochází postupně k přivlastňování si výhradního práva lovu (byť i jen u vybraných druhů zvěře) vládnoucím jedincem (či skupinou jedinců). Tím byla většina populace (zejména nižších vrstev obyvatelstva) zbavena možnosti lovu zvěře, který se v předchozím období v rámci práva volného lovu běžně realizoval (ať již za účelem obstarání potravy, z důvodů uspokojení svého loveckého pudu, nebo ochrany své zemědělské produkce). Proto také okamžikem vzniku fenoménu práva lovu, vzniká zcela přirozeně i fenomén neoprávněného zasahování do tohoto práva.⁵⁾

3.2 Pytláctví ve feudální právní terminologii

Ve feudální právní terminologii byl delikt pytláctví označován jako „pych“, nebo „výtržnost“. Společným jmenovatelem těchto majetkových deliktů byla skutečnost, že byly namířeny proti výrobním prostředkům, ať již tyto patřily feudálům přímo, nebo byly v držení poddaných.⁶⁾

Hranice mezi oběma delikty byla velmi úzká a zřejmě se původně mezi nimi vůbec nerozlišovalo.⁷⁾ Starší pojem pychu a jednání pod něj spadající pak byla - pro svůj typický rys násilí a ohrožení vlastnických oprávnění - subsumována pod pojem výtržnosti. Naopak zase delikty, ohrožující jen dílčí výkon vlastnických oprávnění a blížící se našim představám o polním nebo lesním pychu či pytláctví, byly označeny jako pych.⁸⁾

Pych byl definován jako svévolné a násilné porušení cizího majetku, čili rušení držby. Vladislavské zřízení zemské charakterizovalo tento delikt v článku 444 jako „uvázání se v cizí grunty, bránění v užívání lesů, luk, dědin, řek, potoků, zatopení pozemků, přesekání cizích luk a lesů, zmocnění se cizích poddanských gruntů či poddaných.“⁹⁾

Zpřesnění a utřídění jednání, spadající pod široký pojem pychu, přinesla až zákonná úprava Zemského zřízení z roku 1549, která většinu výše uvedených jednání zahrnula pod pojem výtržnosti, zatímco porušení práva myslivosti, rušení práv spoluvlastníka a nevydání zajmutého dobytka, bylo označováno za pych.¹⁰⁾

4. Příčiny pytláctví ve vztahu k vývoji společnosti

První projevy pytláctví, jako neoprávněné zásahy do cizích práv lovem (zvěře nebo ryb), lze charakterizovat jako „pytláctví z bídy a hladu“ a tehdejší pytlák (poddaný) volil tuto cestu jako jisté východisko před smrtí hladem.¹¹⁾ Jak jinak by mohl chudý člověk, stojící na nejnižším stupni společenského žebříčku, uživit ze svého skromného majetku, někdy bez pevného příjmu, často i několik dětí? Byl nucen vyhledávat takové možnosti, které by mu pomohly početnou rodinu uživit. Dřevo z lesů a lesní plody byly sběrem dobře dostupné, paběrkování obilnin na poli možné, potíž však byla s masem, které domácí chlívek jen zřídkakdy dával. Na dosah však byla při setmění zvěřina, která lákala dostupností i užitkem.¹²⁾

Upytlačená zvěřina se ovšem dala také prodat, například do hostinců, ale i měšťanům, a jak víme, i do klášterů. Patřilo k filozofii venkovana, že „pro jednoho zajíce či srnce vrchnost nezchudne, zvěř tak jako tak není v lese spočítána s beztoho se pase na našich polích“. Mezi venkovany se tedy pytláctví nepovažovalo za skutečnou krádež.¹³⁾

Postupně se však vyvinulo i „pytláctví z vášně“, které většinou provozovali příslušníci vyšších stavů, šlechtu nevyjímaje. Zatímco nejnižší poddaní lovili zvěř a ryby výhradně pro maso, aby nasýtili sebe a svoji rodinu, příslušníci vyšších stavů lovili zvěř jen pro své potěšení a pro trofej, kterou se pak mohli chlubit, neboť právě trofej byla dokladem o jejich loveckém umění.

Slovo trofej pochází původně z řečtiny („tropaion“), kde znamenalo hmotnou připomínku vojenského (válečného) úspěchu a používalo se tehdy výhradně pro věci ukořistěné z výzbroje a majetku nepřátel. Teprve později se prostřednictvím latiny, francouzštiny a němčiny, přenesl původní význam do jiných oblastí. V ranném středověku byl lov velké zvěře, zejména jelenů, divočáků a šelem,

spojován s osobní statečností lovce, přičemž lovecká trofej, za níž se tehdy považovala buď kožešina ulovené zvěře (většinou šelmy), nebo lebka s parožím, se stala trvalou vzpomínkou na úspěšný lov. Lovecké náměty se tak postupně dostávaly do erbů jednotlivých rodů, kde v podobě heraldických figur měly připomínat slávu loveckých úspěchů majitele sídla.

V 16. století, kdy výrazně bohatla šlechta dalším zhodnocováním pozemkového vlastnictví a hospodářským podnikáním, došlo ke změně dosavadního životního stylu, který se projevil i stavbou okázalých panských sídel, u nichž byly budovány i rozlehlé obory a bažantnice. Lovecké trofeje i samotné „shozy“ paroží se staly běžným obchodním artiklem a nejkrásnější a nejsilnější kusy byly vybírány k výzdobě panských sídel. Od této doby se také lovecká trofej v podobě, jak ji známe dnes, stala zájmem různých pytláků, kteří lovili zvěř právě kvůli vzácné trofeji a možností jejího zpeněžení. Kromě šlechty nakupovali trofeje a paroží i bohatí měšťané a řemeslníci mistři, kteří nesměli mít své vlastní honitby, ale chtěli se, alespoň částečně, přiblížit výzdobou svých sídel panovnickému rodu.¹⁴⁾

5. Právní úprava myslivosti, pytláctví, postih pytláctví od nejstarších dob do roku 1947

5.1 Právní úprava od nejstarších dob do Bílé hory

Skutková podstata deliktu pytláctví nebyla ve starém českém právu nijak zvlášť vymezena. Pro pytláctví se vyskytují v nejstarších právních památkách různá označení, vystihující víceméně jeho podstatu - honění na cizím, jezdění po myslivosti atd. Lov zvěře na cizích pozemcích byl považován za krádež.¹⁵⁾

Právo myslivosti se ještě v průběhu 15. století řídilo zvykovým právem a usneseními sněmu. Neexistovala jednotná právní úprava. Sněmovní usnesení z 2. poloviny 15. století se v oblasti myslivosti soustředila především na zákazy lovu poddanými, leč by to činili „z rozkazu a ku prospěchu pánův“ (opakovaně v letech 1472, 1474 a 1479) a na sankce proti provinilcům. Teprve v průběhu 16. století docházelo k podrobnější právní úpravě myslivosti a k právní úpravě zákazu určitých forem lovu - např. kladení tenat, lapání do ok atd. Tyto zákazy se ovšem často porušovaly.¹⁶⁾

Před zemskými zřízeními tedy byla věnována problematice myslivosti četná sněmovní usnesení, která byla později shrnuta právě do kodifikací zemského práva. Již před přijetím první z těchto kodifikací u nás, Vladislavského zřízení zemského českým zemským sněmem v roce 1500, se vykrystalizovaly v právní úpravě myslivosti tři zásady:

1. Příslušníci stavů byli preferováni proti ostatním obyvatelům českého státu - to znamená, že měli právo výkonu myslivosti na svých pozemcích. Sedláci toto právo neměli.
2. Každý ze stavů byl oprávněn užívat své pozemky tak, jak se mu zlíbilo.

3. Priorita ochrany práva lovu panovníka na královských statcích - spočívala v uplatnění tvrdých trestů vůči pytlákům.

Vladislavské zřízení zemské vychází ze skutečnosti, že pachatelem deliktu pytláctví může být svobodný, nebo poddaný. U svobodných bylo rozhodující, zda došlo k lovu na cizím pozemku bez souhlasu vlastníka pozemku, nebo proti výslovnému zákazu. V prvním případě hrozila pachateli (podle čl. 534) pokuta ve výši 3 kop grošů českých a náhrada škody ve výši 10 kop grošů českých. Ve druhém případě byla peněžní sankce ještě přísnější. Pachatel musel zaplatit pokutu 50 kop grošů českých.¹⁷⁾

V roce 1530 bylo přijato nové zemské zřízení, které přineslo v úpravě výkonu myslivosti a postihování deliktu pytláctví některé změny a doplňky. V článku 205 byl jasně formulován zákaz lovu na královských statcích pod trestem pokuty 100 kop grošů českých pro příslušníky stavů. Sedláci a ostatní poddaní mohli být za porušení tohoto zákazu tělesně trestáni. V případě, že by vrchnost odmítla vydat své poddané k potrestání, rozhodoval v této záležitosti soud královských hejtmanů. V článku 207 byl vysloven zákaz lovu na cizích pozemcích, který byl ještě ve Vladislavském zřízení zemském, závislý na vůli vlastníka pozemku. Tento obecný zákaz platil od Květné neděle do sv. Jiljí (1. září), tedy v období vegetace plodin. Za porušení obecného zákazu lovu na cizích pozemcích (na vlastních pozemcích mohli zřejmě stavové lovit i v období vegetace plodin) platili šlechtici a měšťané 10 kop grošů českých a sedláci a obyvatelé měst 2 kopy grošů českých ve prospěch majitele pozemku. Náhradním trestem byl trest odnětí svobody na čtyři týdny.¹⁸⁾

Ze zemských zřízení 16. století (vydaných v letech 1530, 1549 a 1564) vycházely i předpisy o myslivosti na jednotlivých panstvích. Na rozdíl od předpisů přijatých vrchnostmi po roce 1500 (tj. v době platnosti Vladislavského zřízení zemského), obsahovaly poddanské řády a hospodářské instrukce ustanovení o přísnějším postihu pytláctví.

Přísnější postih pytláků a postupná precizace podmínek lovu (stanovení doby lovu a hájení zvěře apod.), jsou dvě charakteristické tendence ve vývoji práva myslivosti v Čechách druhé poloviny 16. století. Přísné tresty za delikt pytláctví byly zřejmě vyvolány častým porušováním výkonu myslivosti na cizích pozemcích, o čemž je řada písemných dokladů (např. zápisy v zemských deskách či smolných knihách). Velmi přísně byl právem postihován i rozprodej zvěřiny pytláky. V právních normách, upravujících postih pytláků, se opakují sankce peněžní a alternativně trest odnětí svobody. Někdy byly ukládány tresty oba.¹⁹⁾

Někdy se uplatňoval v soudní praxi tzv. „revers“. Pytlák mohl být propuštěn z vězení na svobodu i před uplynutím doby, na kterou byl odsouzen. Bylo to v tom případě, když před soudem slíbil, že se již nikdy nedopustí pytláctví, a to pod hrozbou ztráty hrdla.²⁰⁾

V souvislosti s pytláctvím je nezbytné zmínit se o zákazech nosit a užívat střelnou zbraň. Nejprve bylo zakázáno sedlákům užívat střelnou zbraň v lesích při lovu, a to usnesením českého zemského sněmu z roku 1498 a následně pak Vladislavským zemským zřízením. Tento zákoník sice zakazoval užívání ručnic při lovu, ale nestanovil za nedodržování tohoto zákazu trest. Ten nestanovila ani další zemská zřízení. Soudy však ukládaly za lov na cizím pozemku s ručnicí pokutu 100 kop grošů českých, což byla pokuta jinak vymáhaná od příslušníků stavů za porušení práva myslivosti na královských pozemcích. Posléze se objevila snaha rozšířit zákaz užívání ručnic při lovu na veřejné užívání ručnic vůbec.

Usnesení českého zemského sněmu z roku 1524 charakterizovalo ručnici jako „zbraň velmi ukrutnou a tak nekřesťanskou i nemužskou, více ke zlému, než k dobrému“. Poddaný však mohl přestoupit zákaz nošení ručnice se souhlasem svého pána - v tom případě odpovídal za něho pán, nebo zákon přestoupil bez jeho vědomí a tehdy pán za svého poddaného buď pokutu zaplatil, nebo ho vydal tomu,

kdo ho z přestupku obvinil. Pokuta za poddaného činila 10 kop grošů českých, což byl desetinásobek pokuty, kterou musel zaplatit příslušník stavů, porušil-li zákaz nošení ručnic na veřejnosti.

Zákaz nošení ručnic však nebylo třeba dodržovat v případě osobní ochrany. Příslušníci stavů, zejména páni a rytíři, mohli držet střelné zbraně, avšak měšťané, třebaže střelné zbraně také mohli vlastnit (pokud šli s ručnicí mimo hranice svého města), museli s sebou mít tzv. „fedrovní list na ručnice“, čili jakýsi zbrojní průkaz. Sedláci střelné zbraně podle práva nesměli držet, s výjimkou, kdy jim jejich pán vystavil list dokládající, že zbraň užívají k pronásledování zločinců.

Další zemské zákoníky z let 1530, 1549 a 1564 přinesly do starší právní úpravy některá zpřesnění, změny a doplňky - např. sedláci mohli být za porušení zákazu lovu na královských statcích tělesně trestáni. Zákaz doby lovu, závisející ve Vladislavském zemském zřízení na vůli vlastníka pozemku, se v nové právní úpravě stává v období od Květné neděle (od 15. března do 18. dubna – podle data velikonoce) do sv. Jiljí (1. září), tedy v době vegetace, obecným. Zemské zřízení z roku 1564 zpřísnilo sankce proti poddaným, neboť stanovilo, že kdyby někdo z nich namířil, nebo stiskl ručnici proti osobě z vyššího stavu, bude potrestán hrdelním trestem. Pokud se téhož činu dopustil pán, rytíř, či měšťan, hrozil mu pouze finanční postih.

Tresty za pytláctví se v průběhu 16. století postupně zostřovaly. Usnesení sněmu z roku 1585 již hovoří o hrdelním trestu. I tato skutečnost svědčí o tom, že příslušné články zemských zřízení o výkonu práva myslivosti, nebyly v praxi zřejmě příliš účinné.²¹⁾

5.2 Právní úprava po Bílé hoře do roku 1754

V období stavovské monarchie (15. - počátek 17. století) byl delikt pytláctví upravován principiálně zemskými zřízeními

a usneseními zemského sněmu. V pobělohorském období bylo sice základem právní úpravy deliktu pytláctví Obnovené zřízení zemské (pro Čechy vydané roku 1627 a pro Moravu roku 1628), ovšem zásadní význam pro postup soudních orgánů měly patenty panovníků. V předbělohorské i pobělohorské době navazovaly na základní právní úpravu deliktu pytláctví selské řády a vrchnostenské instrukce. Tyto normy upravovaly skutkovou podstatu a způsob trestání deliktu pytláctví pro jednotlivá panství.²²⁾

Císař Ferdinand II. vydal v roce 1628 honební řád pro Čechy a Moravu. V něm bylo právo lovu vyhrazeno šlechtě, přičemž poddaný lid směl provozovat jen čižbu. V době pobělohorské docházelo na úseku lovu k dalšímu zpřísnění poměrů (včetně trestů za pytláctví), a to z důvodu obav panovníka a šlechty z lidového odporu.

V době panování císaře Leopolda I. vyšla v letech 1675, 1676, 1704 a 1705 nařízení zemská, která byla zaměřena hlavně na trestání pytláků. Tato postupná zpřísnění v oblasti potírání pytláctví, měla přímou souvislost s několika navzájem propojenými oblastmi vývoje společnosti v tomto období. Druhá polovina 17. století byla zcela ve znamení skončené třicetileté války, která katastrofálním způsobem postihla území našeho státu. Rozvrácené hospodářství, nefunkční státní správa, obrovský úbytek obyvatelstva, zánik stovek vesnic, postupné zarůstání polí a nárůsty početních stavů zvěře, tisíce bezprizorních válečných veteránů a snadná dostupnost zbraní, to všechno vytvářelo ideální prostředí k nárůstu pytláctví.²³⁾

Proti pytláctví přísně zakročoval také císař Karel VI. Jistě to bylo i tím, že tento panovník byl náruživý lovec a měl k myslivosti osobní vztah. Jeho patent z roku 1726 stanovil, aby byli pytláčící tuláci trestáni vypálením písmen WR (Wilddieb – pytlák, Revers) a vypovězením ze země. Domácí pytláci byli trestáni vypálením písmene W (Wilddieb – pytlák) a nucenou prací. Ostatním pytlákům se vypalovala písmena WG (Wilddieb, Galern – galeje) a následoval nejméně tříletý

pobyt na galejích. Za třetí přečin pytláctví bylo určeno 12 let nucených prací a pro tuláky smrt. V případě, že byl při zatýkání poraněn, nebo usmrcen lovecký personál, následovalo řízení před hrdelním soudem.²⁴⁾

Také mladá panovnice Marie Terezie, dcera Karla VI., se musela zabývat problémy s pytláctvím. Zásah proti pytlákům byl velmi energický. Pytláci, kteří lovili velkou zvěř, byli posíláni na 2 – 4 roky pracovat v poutech na stavbách pevnosti proti Turkům do Petrovaradína ve východních Uhrách (dnes Oradea v Rumunsku). Pytláky drobné zvěře stíhal stejný trest v trvání 4-6 měsíců. Ti, kdo byli přistiženi v tlupách, dostávali 10 let nucených prací v poutech, nebo vypovězení ze země. Překupníci zvěřiny platili až 100 zlatých pokuty. Udavačům pytláků byla slíbena odměna 30 zlatých.²⁵⁾

Marie Terezie nechala právně upravit postih pytláků, a to zejména reskriptem z 23. prosince 1752 a dále pak loveckým řádem z roku 1754. Podobně jako ve starším českém právu se v něm hovoří o myslivosti a pytláctví v souvislosti se zákazem nošení a užívání ručnic. Tento zákaz nebyl motivován pouze obavou z pytláků, ale také strachem z protifeudálních lidových bouří.²⁶⁾

5.3 Lovecké soudy

Delikt pytláctví posuzovaly v dobách ranného feudalismu zemské soudy, komorní soud, městské soudy, pozemkově vrchnostenské soudy a královští hejtmani. Rozhodující pro určení příslušnosti toho kterého soudu bylo, zda pachatel, eventuálně poškozený, byl šlechtic, měšťan, nebo poddaný.²⁷⁾

5.3.1 Lovecký soud na hradě Buchlově

Největší proslulosti zřejmě dosáhlo lovecké právo buchlovské. Hrad Buchlov vznikl v první polovině 13. století, patrně na místě staršího loveckého hrádku, jehož vznik se datuje do 11. století.²⁸⁾

Od počátku tam sídlil vrchní lovčí, který dozíral nad územím prakticky celé dnešní Moravy a prováděl dohled nad královskými pohraničními lesy, lovem i rybolovem. Ostatní lovci se stali členy dvanáctičlenného soudního tribunálu, který nejprve řešil vodní a lesní pych a později i jiné trestné činy poddaných.²⁹⁾

Soud se prováděl původně za předsednictví purkrabího či královského lovčího, později starosty a přísedících lovců. Starostu si volili lovci sami. Teprve později přibyli dva radní z královského města Hradiště (uvádějí se roku 1537), kteří byli přizváni k soudu proto, že byli vzdělanější a zkušenější.

Středověké soudy soudily trestní případy na základě zemského či městského práva. Lovecký soud na Buchlově užíval především městského práva, platného v blízkém Hradišti. Zápisy se však odvolávají i na zemské právo. Praxe soudů nebyla jednotná. To můžeme spatřovat i na samotném buchlovském soudu. Do jeho průběhu zasahovaly mnohé vedlejší vlivy, a proto judikatura nebyla v téže věci stejná. Značnou úlohu hrály jistě i emoce, které můžeme ovšem jen tušit. Účelem trestu bylo zastrašit široké vrstvy obyvatelstva i snaha zbavit se nežádoucích elementů, především formou trvalé výpovědi z určitého území.

Buchlovský lovecký soud se lišil od jiných hrdelních procesů tím, že se v celém procesu udrželo z dřívějších dob mnoho archaického. Byla to především značně rozšířená instituce svědků, jejichž výpovědi jsou uvedeny v dochovaných zápisech. Výpovědi svědků měly procesní

význam, neboť jejich výsledk pomohl objasnit soudní případ. Svědectví „ze strany žalobní“ a „ze strany odporní“ mělo velkou váhu.³⁰⁾

Z přímé činnosti buchlovského soudu se dochoval nejvzácnější dokument ve formě rukopisu „Černých knih práva loveckého na hradě Buchlově“ z let 1562, 1617-1654 a aktový materiál převážně od druhé poloviny 17. století do roku 1751.³¹⁾

Černé knihy práva loveckého byly založeny z praktických důvodů jako pomůcka pro soudní praxi. Jsou v nich však zaznamenány pouze 3 případy pytláctví. Je třeba si však uvědomit, že buchlovský lovecký soud byl kompetentní nejen k posuzování deliktů směřujících proti loveckému právu, i když v počátcích vývoje tohoto soudu měla tato agenda prioritu. Naposledy zasedal lovecký soud v roce 1749.³²⁾

5.3.2 Judicium delegatum venaticum

Jako důsledek rozmáhajícího se pytláctví, působil v 18. století (vedle řádných soudů) také „Judicium delegatum venaticum“ – „Delegovaný soud pro záležitosti myslivecké“, který byl v Praze zřízen na základě Loveckého řádu z roku 1713, vydaného císařem Karlem VI.³³⁾

Podle patentu z 31. srpna 1713 to byla zpočátku jen komise při místodržitelství, která řídila vyšetřování a místodržícím podávala své dobrozdání. S nimi pak projednávala návrh a vynášela rozsudek. Věcná kompetence se vztahovala především na krádeže zvěře, ale i na další trestné činy. Na základě patentu ze dne 15. února 1726 se tato komise změnila v samostatný soud. Možnost odvolání k panovníkovi sice existovala, avšak byla omezena tím, že tento soud rozhodoval o rekursech sám. Judicium delegatum venaticum bylo zrušeno dvorským patentem z 31. ledna 1751 a jeho působnost převzal

konsens nejvyšších zemských úředníků, kterou potvrdil patent z 15. července 1754.³⁴⁾

5.4 Právní úprava od roku 1754 do roku 1849

Přes opakující se zákazy bylo mezi poddanými i ve 2. polovině 18. století poměrně dost zbraní. Ještě v roce 1780 vydalo české gubernium přísné nařízení, aby byly sedlákům odebrány všechny střelné zbraně.

Již v 80. letech 18. století se však zároveň v Čechách (ve vztahu státních úřadů ke zbraním v rukou poddaných) projevila tolerantnější praxe, která se v odlehlejších oblastech země uplatňovala již mnohem dříve. Podle nařízení českého gubernia z roku 1784 již neměly krajské úřady v zemích tomuto orgánu oznamovat, když byla nalezena u některého poddaného při vizitaci ručnice, pokud se ovšem nevyskytla nějaká zvláštní okolnost. Uvedená tendence se koncem 80. let 18. století objevila i u centrálních vídeňských institucí. Dvorský dekret z roku 1789 sice nařizoval, aby těm, kdo by nezákonně užívali střelnou zbraň a byli dopadeni, byla zbraň zabavena a aby jim bylo navždy zakázáno takovou zbraň vlastnit. Na druhé straně však tento dekret obsahoval ustanovení, podle něhož se kvůli střelným zbraním neměly provádět domovní prohlídky a zbraně neměly být lidem odebírány.

Obdobně roku 1791 byly státní instituce (vzhledem k nárůstu pytláctví) z Vídně vyzvány, aby dohlížely, zda poddaní nechodí mimo své příbytky se zbraněmi a nepáchají s nimi výtržnosti. Implicitně tak lze vyvodit, že vlastnit zbraň a uchovávat ji doma, se poddaným v té době již nebránilo.

V dlouhém období válek proti revoluční a napoleonské Francii a v době, která bezprostředně následovala, byl postoj státních úřadů k ozbrojování poddaných nepochybně podobný. Pokud své zbraně

používali v sebeobraně a při obraně svého majetku, byly jejich existence a vlastnictví tolerovány. Válečné události totiž vedly k nárůstu kriminality.

Je zřejmé, že střelné zbraně v rukou vesnického obyvatelstva se používaly i k nezákonnému lovu zvěře. Pokud však činnost pytláků nepřesáhla určité meze a zbraně se neobrátily proti lesnímu personálu, zůstávaly tyto skutečnosti spíše „veřejným tajemstvím.“³⁵⁾

Dne 28. února 1786 vydal císař Josef II. honební patent, kterým zrušil velké množství předchozích nařízeních o lovu. Záměrem patentu bylo vytvoření jednotného předpisu, jímž bude upraveno vše potřebné, co náleželo z práva lovu majitelům honitby, včetně toho, co chránilo zájmy subjektů hospodařících na zemědělské půdě. Velice závažným byl § 25, v němž bylo stanoveno právo k zastřelení pytláka (v platnosti byly i hrdelní tresty za noční krádež zvěře). Výnos apelačního soudu v Čechách z roku 1800 však překvalifikoval noční krádež zvěře z hrdelního trestu na delikt kriminální. Nařízením guberniální justice z roku 1842 bylo rozhodnuto, že napříště nesmí být stříleno na toho, kdo se při pytláctví dává na útěk.

Další právní předpisy řešily problematiku pytláctví v rámci obecné trestní odpovědnosti za kriminální delikty, přičemž hlavní důraz v právních předpisech na úseku myslivosti byl kladen na nepřímé způsoby omezování - formou zkvalitňování výkonu práva myslivosti v honitbách.³⁶⁾

5.5 Právní úprava od roku 1849 do roku 1927

V roce 1848 došlo k výrazným změnám v Rakousku - Uhersku. Zemědělci (rolníci) byli zbaveni robotní povinnosti a půda se stala jejich výlučným vlastnictvím. Zejména z tohoto důvodu vyvstala nutnost legislativně upravit i poměry v myslivosti. Dne 7. března 1849

byl vydán v Olomouci císařský patent č. 154, který zásadně změnil do té doby platné právní předpisy.

Ošetření práva myslivosti, jako práva reálného ve vztahu i k nejmenším pozemkům, bylo základem „lidové myslivosti“, která tak má v naší zemi bohatou tradici. Myslivecké tradice, zvyky a obyčeje, se postupně dostaly do povědomí nejširších vrstev obyvatel, zejména na vesnici, i když historicky je možno jejich základy vysledovat pouze na větších, a to zejména šlechtických majetcích. Poprvé byla zákonem stanovena minimální výměra honiteb (200 rakouských jiter, tj. 115 ha).

Právní úprava, zabráňující vyhubení zvěře, byla řešena velmi promyšleným způsobem. Zde je nutno poznamenat, že rolník či zemědělec neměl, jako bývalý poddaný, zvlášť dobrý vztah ke zvěři. Zvěř, zejména spárkatá, byla „zvěří panskou.“ Poddaný neměl do této doby právo na náhradu škod zvěří i lovem, navíc byl povinen loveckou robotou.

U větších vlastníků (nad 115 ha), což byly velkostatky, se předpokládal pozitivní vztah ke zvěři. Zde byla ponechána možnost volby, jakým způsobem bude s právem myslivosti naloženo. U drobných vlastníků sice bylo zřízeno právo myslivosti jako reálné, ale jeho výkon zůstal vázán na obecní komunitu. To znamenalo, že žádný rolník nesměl lovit na svém pozemku, nýbrž honitbou (v dnešním slova smyslu) byl katastr obce. Aby bylo zabráněno přílišnému vybíjení zvěře, bylo stanoveno, že právo myslivosti, příslušející pozemkům obce, musí být pronajato, nebo může být vykonáváno osobou znalou (myslivcem).

Takto koncipovaná právní úprava a ošetření výkonu práva myslivosti v rámci obecní komunity, dalo základ další legislativě nejen u nás, ale i v sousedních zemích. Přes první a počáteční nezdary se vžilo, že zvěř (i když je někdy původcem škod) je nedílnou součástí pozemků a přírody, lze s ní rozumně ve vhodné honitbě hospodařit

a je svým způsobem zdrojem příjmů pro celou obec i pro nejmenšího vlastníka.³⁷⁾

Patent ze dne 7. března 1849 vnesl do myslivecké oblasti řád, a četnictvo, nově vzniklý ozbrojený sbor, pak po roce 1850 dbalo na dodržování a naplňování této normy, která ukončila v tomto směru následky let 1848/49, kdy u nás došlo k radikálnímu snížení stavů zvěře. Byl vydán rovněž zákaz volně vlastnit střelné zbraně a každý jejich držitel musel mít úředně vystavený zbrojní pas.³⁸⁾

Postupně se měnící politické poměry v Rakousku - Uhersku a zejména neúměrné snižování stavů zvěře v obecních honitbách, dalo podnět k tvorbě nové právní úpravy myslivosti. Podnětem byly zejména stížnosti velkostatků na „neúměrné využívání práva myslivosti“ některými nájemci obecních honiteb.

Vydáním zákona č. 49 z. z. ze dne 1. června 1866 byla dosavadní právní úprava myslivosti v Čechách zásadně změněna. Právo myslivosti bylo sice i nadále právem reálným, tj. souviselo s vlastnictvím honebních pozemků, ale výkon tohoto práva byl omezen. Stejně jako doposud mohl samostatně vykonávat právo myslivosti jen vlastník 115 ha souvislých honebních pozemků. Bylo na vůli vlastníka, zda bude vykonávat právo myslivosti sám, nebo je pronajme.

Ostatní pozemky, které nenáležely k vlastní honitbě, tvořily honitby společenstevní. Honební společenstvo, vzniklé ze zákona, bylo povinno výkon práva myslivosti pronajmout, nebo je dát vykonávat znalcem, tj. myslivcem. V Čechách bylo výrazně, na rozdíl od tehdy platné právní úpravy moravské, omezeno členství v honebním společenstvu. Členem honebního společenstva mohl být pouze vlastník domu s pozemky (i když zde nemusel bydlet, bylo pouze nutno majetek obhospodařovat z budovy v obci), tzv. „gruntovník“. Pouhé vlastnictví honebních pozemků v obci nezakládalo právo na členství v honebním společenstvu.

Zákon poměrně podrobně kodifikoval tvorbu jednání honebního společenstva. Honební výbor se samostatně rozhodoval o tom, zda bude vykonávána myslivost znalcem, nebo bude-li honitba pronajata. Honitby se pronajímaly na dobu 6 let. Podnájem (podpacht) honitby byl zakázán. K výkonu práva myslivosti byl nutný lovecký lístek, který vydával okresní výbor (později okresní úřad).

Zákon řešil náhrady škod výkonem práva myslivosti a zvěří. Škody výkonem práva myslivosti nahrazoval uživatel honitby (pán myslivosti), škody zvěří hradilo vlastníkovi pozemků honební společenstvo. Spory o náhradách řešil smluvní soud, zřízený u okresního výboru (později okresního úřadu). O tom, která zvěř byla předmětem chovu a lovu, rozhodovaly zvyklosti, nebo názor odborníků.

Pořádek a jednotnost ve výčtu zvěře a dobách lovu do právního řádu vnesl až tzv. „malý honební zákon“, tj. zákon č. 98/1929 Sb., který upravil tuto problematiku na celém území ČSR, při zachování rozdílných zákonů o myslivosti v Čechách, na Moravě, ve Slezsku i na Slovensku.³⁹⁾

5.6 Tzv. „malý honební zákon“

V roce 1918 vznikla Československá republika. V každé z historických zemí však platilo jiné právo honební:

- v Čechách platil zákon č. 49/1866 čes. z. z., Honební zákon pro Čechy, ze dne 1. června 1866;
- na Moravě platil zákon č. 4/1914 mor. z. z., kterým se vydává honební zákon pro markrabství Moravské, ze dne 26. července 1912;
- ve Slezsku platil zákon č. 42/1903 slez. z. z., Honební zákon pro Slezsko, ze dne 13. ledna 1903;
- na Slovensku platil zák. čl. XX/1883.

Společným předpisem pro všechny země byly:

- zákon č. 98/1929 Sb., kterým se doplňují a částečně mění některá ustanovení honebně-policejní, zejména o hájení zvěře ze dne 25. června 1929 (tzv. „malý honební zákon“);
- vládní nařízení č. 7/1934 Sb., o dopravě a prodeji zvěře užitkové, ze dne 9. ledna 1934.⁴⁰⁾

Porušení honebních zákonů, zákona č. 98/1929 Sb. a předpisů na základě jeho vydaných, stíhaly (pokud se nejednalo o čin trestný ve smyslu zákona č. 57/1936 Sb., o trestnosti pytláctví v zemi Slovenské a Podkarpatskoruské), okresní úřady z úřední povinnosti, a to peněžitou pokutou do výše 1.000,- Kčs, popř. 5.000,- Kčs, v případě nedobytnosti vězením do 20 dnů, při těžších přestupcích přímo vězením do 20 dnů.⁴¹⁾

5.7 Vládní nařízení z roku 1941

V zemích České a Moravskoslezské byla v době nacistické okupace vydána s účinností ode dne 1. dubna 1941 vládní nařízení ze dne 31. března 1941 č. 127 Sb., o myslivosti a č. 128 Sb., kterým se provádí vládní nařízení o myslivosti. Toto vládní nařízení vneslo do naší myslivecké legislativy moderní prvky z myslivecké legislativy německé, které přes všechny snahy nebylo možno dříve do poměrně zastaralé, původem rakousko - uherské legislativy, uzákonit. Bylo to zejména:

- zvýšení minimální výměry pro uznání honitby,
- zamezení újednictví na hranicích honiteb,
- povinnost vykonávat právo myslivosti podle etických mysliveckých zásad,
- plánování chovu a lovu zvěře, včetně kontroly státní správou,

- stanovení zásad průběžného lovu spárkaté zvěře a hodnocení trofejí,
- myslivecké zkoušky,
- ochrana myslivosti a mysliveckých zařízení,
- taxativní stanovení zakázaných způsobů lovu, včetně povinnosti lovit spárkatou zvěř kulovou zbraní, zákazu používat umělých světelných zdrojů, zákazu trápení zvěře atd.,
- povinnost používat při výkonu práva myslivosti lovecky upotřebitelných psů,
- zvýraznění úlohy myslivecké organizace.

Byla výrazně posílena úloha státní správy zřízením tzv. „mysliveckých úřadů“, zvýšením jejich pravomocí při zaokrouhlování hranic honiteb a oprávněními schvalovat, pozastavit, nebo zrušit nájemní smlouvy.

Prodloužením tzv. „mysliveckého období“ (doby, na kterou byly honitby uznávány a mohly být pronajímány) z původních předválečných 6 let na 9 a 12 let, dalo větší jistoty všem uživatelům honiteb – a to jak z hlediska investic v honitbách, tak z hlediska koncepce chovů zvěře.

Vůbec poprvé se objevila v naší legislativě později používaná minimální výměra 500 ha, která je z hlediska chovu zvěře výhodnější, než výměra daná legislativou předminulého století, tj. 115 ha. Je možné konstatovat, že zákonodárce byl tímto ošetřením problému minimální výměry honitby ve shodě se změnami v přírodě, které přinášelo stále intenzivnější využívání krajiny člověkem. Nesporným přínosem protektorátního mysliveckého předpisu bylo uzákonění mysliveckých zkoušek, jako podmínky pro vydání loveckého lístku. Přes veškerou snahu odborníků se myslivecké zkoušky do naší předválečné, poněkud zkostnatělé legislativy, nepodařilo prosadit.

Vládní nařízení č. 127/1941 Sb. bylo zásadní změnou myslivecké legislativy na území našeho státu. V porovnání s dosavadní

platnou legislativou (zejména v Čechách), vyniká jeho modernost, předbíhající dobu. Z těchto důvodů se stalo jedním z hlavních pramenů práva pro konstrukci pozdějších mysliveckých předpisů. Je to zřejmé i z toho, že tato právní úprava myslivosti nebyla po osvobození republiky zrušena tak, jako celá řada protektorátních předpisů a beze změny platila až do roku 1947.⁴²⁾

Tento právní předpis obsahoval také několik ustanovení, které se týkaly přímo pytláctví. Jelikož bylo vládní nařízení ze dne 31. března 1941 moderním právním předpisem, který řešil i problematiku neoprávněných zásahů do práva výkonu myslivosti, budu se níže zabývat předmětnými ustanoveními poněkud podrobněji.

Dle ustanovení § 63:

odst. 1: Kdo poruší cizí právo myslivosti, zvěř stíhá, chytá, složí nebo si ji přivlastní, anebo si přivlastní, poškodí nebo zničí věc, na kterou se vztahuje právo myslivosti, bude potrestán soudem pro přestupek tuhým vězením od jednoho měsíce do šesti měsíců.

odst. 2: V případech zvlášť těžkých, obzvláště byl-li čin spáchán za doby noční, za doby hájení, s použitím ok nebo jiným způsobem nemysliveckým, anebo byl-li spáchán několika pachateli vyzbrojenými střelnými zbraněmi společně, anebo byla-li nebo měla-li jím být způsobena značná škoda, bude viník potrestán pro přečin tuhým vězením od tří měsíců do pěti let.

odst. 3: Kdo se dopustí činu ze zvyku, nebo kdo jím takřka řádnou živnost vede, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od tří měsíců do pěti let, v případech zvlášť těžkých pro zločin žalářem nebo těžkým žalářem od šesti měsíců do pěti let, a podle okolností do deseti let.

odst. 4: K stíhání činu trestného podle odstavce 1 je potřebí návrhu poškozeného, byl-li spáchán jeho příslušníkem nebo na místě, kde pachatel směl vykonávat myslivost v omezeném rozsahu.

Podle komentáře JUDr. Soukupa a JUDr. Kánského z roku 1941 jsou odstavce 1 až 3 částečnou recepcí § 292 říš. tr. zák.

a odstavec 4 je recipován z § 294 říš. tr. zák. Činnost spočívá ve výkonu práv osoby oprávněné k výkonu myslivosti osobou neoprávněnou tím, že tato:

- a) zvěř stíhá (na ni líčí), ji chytá, složí nebo si ji přivlastní, nebo
- b) věc, na kterou se vztahuje právo myslivosti, si přivlastní, poškodí nebo zničí.

Čin musí být spáchán na pozemku, k němuž pachateli nepřísluší právo myslivosti. Rozhodné je místo, kde je zvěř a nikoliv kde je pachatel. Střelení z cizího okrsku po zvěři, jež je na vlastním okrsku střílejícího, není pytláctvím podle § 63, nýbrž podle okolností přestupkem podle § 66. Je však pytláctvím, je-li tomu opačně. Stav nouze podle § 2 písm. g) tr. zák. vylučuje bezprávnost jednání podle § 63, složí-li někdo zvěř, která ho napadne nebo ohrožuje jeho majetek, např. dobytek nebo drůbež. Stav nouze neopravňuje však k přivlastnění si složené zvěře. Po subjektivní stránce je třeba vědomí pachatele, že porušuje cizí právo myslivosti. Čin je přečinem, trestným tuhým vězením od jednoho měsíce do šesti měsíců (odst. 1) a v kvalifikovaných případech přečinem, trestným tuhým vězením od tří měsíců do pěti let (odst. 2 a odst. 3, první případ), pokud se týče zločinem trestným žalářem nebo tuhým žalářem od šesti měsíců do pěti let a podle okolností do deseti let (odst. 3, druhý případ).

Odstavec 2 uvádí příkladmo pět typických zvláště těžkých případů. Vždy se vyžaduje, aby pachatel si byl vědom, že jsou dány okolnosti, jež činí pytláctví zvláště těžkým. Nočním časem je podle § 35 odst. 3 prováděcího nařízení doba hodinu po západu slunce až do hodiny před východem slunce. Několik pachatelů znamená, že byli nejméně tři.

Odstavec 3 rozeznává jednak spáchání činu ze zvyku a jednak takřka po živnostensku. Ze zvyku je čin spáchán, prýští-li z trvalého sklonu k páchání pytláctví podle § 63, který vznikl z opětného spáchání jeho a jeví se v tom, že pachatel i tam, kde není

k tomu pohnutek zvláštních, užívá naskytnuvší se příležitosti k páchání takového činu. Po živnostensku je čin spáchán, chce-li si pachatel opatřit častějším jeho opakováním zdroj příjmu, byť jen občasný.

K odstavci 4: Přestupek pytláctví podle § 63 odst. 1 je návrhovým deliktem jen za podmínek v odstavci 4 uvedených. Pytláctví podle § 63 odst. 2 a 3 je vždy deliktem stíhatelným z moci úřední. Poškozeným ve smyslu odstavce 4 je oprávněný k výkonu myslivosti. Je-li oprávněných několik, je zapotřebí návrhu všech. Kdo je příslušníkem ve smyslu odst. 4, není výslovně stanoveno. Jsou jimi nepochybně osoby, jejichž okruh vytýká § 152 č. 1 tr. ř. Je třeba k nim však počítat též družku nebo druha. Při odsouzení pro pytláctví podle § 63, není-li zločinem spáchaným z pohnutek nízkých a nečestných, nelze vyslovit ztrátu práva volebního do obcí podle § 3 zákona č. 75/1919 Sb., ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 122/1933 Sb., i když čin (přečin nebo přestupek) má jinak znaky krádeže a byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných.⁴³⁾

Dle ustanovení § 64:

odst. 1: Myslivecké náčiní, psi a jiná zvířata, které viník nebo účastník s sebou vzal k lovu, nebo kterých při lovu použil, buď též prohlášeny za propadlé ve prospěch pokladny Protektorátu Čechy a Morava, a to i tehdy, jestliže žádnému z nich nenáleží.

odst. 2: Od propadnutí může být upuštěno, bylo-li věci použito k činu bez zavinění vlastníkov, nebo jestliže by propadnutí bylo přílišnou tvrdostí vůči postiženému.

Podle komentáře JUDr. Soukupa a JUDr. Kánského z roku 1941 je toto ustanovení věcnou recepcí § 295 říš. tr. zák. Propadnutí podle § 64 je zásadně obligatorním zabezpečovacím opatřením, jehož účelem je zabránění páchání dalších trestných činů. Pokud věci náležejí obviněnému, je propadnutí zároveň vedlejším trestem. Předmětem propadnutí podle tohoto ustanovení může být jen myslivecké

náčiní, psi a jiná zvířata, které pachatel nebo účastník vzal s sebou k lovu, nebo kterých při lovu použil.

Opatření podle § 64 předpokládá, že bylo spácháno pytláctví podle § 63. Stačí, že pachatel či účastník měl myslivecké náčiní, psy a jiná zvířata s sebou, byť jich třeba ani nepoužil, nebo nepokusil se jich použít. Musí jít o náčiní (psy a jiná zvířata), jež je objektivně způsobilé a subjektivně určené k lovu. Byly-li mysliveckým náčiním zbraně, nutno je ihned po právní moci odsuzujícího rozsudku (trestního příkazu) odevzdat příslušnému vrchnímu zemskému radovi, který rozhodne o jejich zhodnocení. Věci získané pytláctvím (složená zvěř, její části apod.) nelze prohlásit za propadlé podle § 64. Propadnutí vysloví soud, a to v rozsudku bez zřetele, zda věci jsou vlastnictvím pachatelovým, nebo účastníkovým, či nikoliv. Může tak učinit jen tehdy, skončilo-li se zavedené trestní řízení odsuzujícím rozsudkem (trestním příkazem), nikoliv v objektivním řízení (tehdy, nebylo-li trestní řízení proti určité osobě zavedeno, nebo provedeno). Soud může od vyslovení propadnutí upustit:

- a) bylo-li věci při pytláctví použito bez zavinění vlastníka (např. byly-li mu odcizeny), nebo
- b) jestliže by propadnutí bylo přílišnou tvrdostí vůči postiženému.⁴⁴⁾

Dle ustanovení § 65:

odst. 1: Kdo má v držbě nebo v úschově myslivecké náčiní, nebo si je dá jiným pro sebe uschovat, byť již právoplatně odsouzen pro pytláctví provozované ze zvyku nebo takřka jako řádnou živnost (§ 63 odst. 3), nebo již více než jednou pro pytláctví (§ 63 odst. 1 nebo 2), bude potrestán pro přečin tuhým vězením od tří měsíců do pěti let, pokud z okolností není vidět, že náčiní není určeno k použití při pytláctví.

odst. 2: Kdo přijme v úschovu pro jiného myslivecké náčiní nebo je jinému přenechá, ačkoliv ví, nebo podle okolností musí mít za to, že náčiní je určeno pro použití při pytláctví, bude potrestán soudem pro přešůpek tuhým vězením od jednoho měsíce do šesti měsíců.

Věděl-li však, že ten, pro koho je v úschovu přijal nebo komu je přenechal, byl již právoplatně odsouzen pro pytláctví provozované ze zvyku nebo takřka jako řádnou živnost (§ 63 odst. 3), nebo již více než jednou pro pytláctví (§ 63 odst. 1 nebo 2), bude potrestán pro přečin tuhým vězením od tří měsíců do dvou let.

odst. 3: Myslivecké náčiní budiž prohlášeno za propadlé ve prospěch pokladny Protektorátu Čechy a Morava, a to i tehdy, když viníku nenáleží.

odst. 4: V případech odstavce 1 a 2, věta druhá, se nepřihlíží k dřívějšímu odsouzení, uplynulo-li od jeho právní moci do spáchání činu trestného podle odstavců 1 a 2, věta druhá, více než pět let. Do této lhůty se nezapočítává doba, po kterou viník odpykával nějaký trest na svobodě, nebo byl z úředního příkazu zadržen v nějakém ústavu. Odsouzení v cizině rovná se odsouzení v tuzemsku, jestliže čin, na který se odsouzení vztahuje, by byl podle práva platného v Protektorátu Čechy a Morava zločinem pytláctví.

Podle komentáře JUDr. Soukupa a JUDr. Kánského z roku 1941 je toto ustanovení věcnou recepcí § 296 říš. tr. zák. Podle odstavce 1 je pachatelem pytlák, který má v držbě nebo v úschově myslivecké náčiní určené pro pytláctví, nebo který si je dá jiným pro sebe uschovat. Pachatel musí být již dříve trestaný pro pytláctví způsobem vytčeným v odstavci 1. Čin je vlastně přípravným jednáním k pytláctví. Je přečinem trestným tuhým vězením od tří měsíců do pěti let.

Podle odstavce 2 je pachatelem, kdo náčiní určené pro použití při pytláctví přijme v úschovu nebo je jinému přenechá (ať za úplatu či bezúplatně). Po subjektivní stránce je třeba, aby pachatel věděl, nebo podle okolností musel mít za to, že jde o pytlácké náčiní. Čin je přestupkem trestným tuhým vězením od jednoho měsíce do šesti měsíců. Je přečinem trestným tuhým vězením od tří měsíců do dvou let, jestliže pachatel věděl, že osoba, pro kterou pytlácké náčiní přijal v úschovu nebo které je přenechal, je pytlákem dříve již trestaným podle odstavce 2, věta druhá.

Mysliveckým náčiním (v nadpisu se mluví o pytláckém náčiní) podle § 65 je každé náradí, které je způsobilé k použití při pytláctví (§ 63). Při odsouzení pro držení pytláckého náčiní podle § 65 odst. 1 a 2 vysloví soud obligatorně v odsuzujícím rozsudku (v trestním příkaze), že náčiní propadá ve prospěch pokladny Protektorátu Čechy a Morava. Na rozdíl od propadnutí podle § 64 je opatření podle § 65 odst. 3 vždy bezvýjimečné. Mimo trestní řízení, zavedené proti určité osobě (v řízení objektivním), je vyslovit nelze.⁴⁵⁾

6. Právní úprava myslivosti, pytláctví, postih pytláctví od roku 1947 do současnosti

6.1 Zákon o myslivosti z roku 1947

Od roku 1945 do roku 1948 platily v myslivosti jak původní předpisy předválečné, tak předpisy vydané za Protektorátu. Platnost a výčet předpisů byl stanoven vyhláškou ministra zemědělství ze dne 12. září 1945 č. 289 Úř.l., o prozatímní úpravě myslivosti. Byla v podstatě ponechána v platnosti právní úprava myslivosti podle vládního nařízení č. 127 a č. 128 z roku 1941. Současně ovšem platily předválečné předpisy týkající se hájení zvěře (zákon č. 98/1929 Sb. z 25. června 1929) a držení zbraní (zákon o zbraních a střelivu č. 223 ř. z. z 24. října 1852). Výkon práva myslivosti ve společenstevních honitbách ve vysídlovaných pohraničních územích, byl upraven vyhláškou ministra zemědělství ze dne 27. července 1946 č. 1568 Úř.l.

Různorodost předpisů, upravujících myslivost a výkon práva myslivosti, byla důvodem tvorby zcela nového zákona. Nový zákon o myslivosti č. 225/1947 Sb. byl vytvořen v letech 1946 - 1947 a nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1948. Při jeho tvorbě se střetly názory, prosazující návrat k původnímu systému myslivecké legislativy z dob Rakouska-Uherska, s názory prosazujícími modernizaci a ponechání v platnosti některých ustanovení protektorátních honebních předpisů. Nejrůznější názory byly na minimální výměru honiteb. Většina mysliveckých odborníků prosazovala konstituování minimální výměry 500 ha.

Tento zákon, kromě definice práva myslivosti, nově uvedl také definici myslivosti. Myslivost byla označena jako součást zemědělské

a lesní výroby, jako kulturní hodnota. Právo myslivosti bylo ošetřeno shodně s dosavadními předpisy jako právo reálné.

Právo myslivosti nepatřilo ovšem každému majiteli pozemků, ale pouze vlastníkům honebních pozemků. Aby bylo zabráněno tomu, že by každý majitel mohl na svém pozemku právo myslivosti vykonávat (z důvodů ochrany zvěře a z důvodů bezpečnosti), bylo stanoveno, že se právo myslivosti může vykonávat pouze podle ustanovení zákona a předpisů vydaných na jeho provedení.

Zásadní rozdíl mezi právem myslivosti a oprávněním k výkonu práva myslivosti podle tohoto zákona byl v tom, že obecné právo myslivosti bylo možno nabýt vlastnictvím honebního pozemku, ale oprávnění k výkonu práva myslivosti bylo možno nabýt uznáním honebních pozemků za honitbu ve správním řízení, nebo propachtováním honitby.

Honební pozemky byly definovány negatorním způsobem – zákon tedy taxativně uváděl výčet pozemků, které jsou nehonebními. Na rozdíl od předválečné legislativy již nebyly nehonební pozemky započítávány do výměry honiteb. Společenstevní honitba musela mít nejméně 150 ha souvislých honebních pozemků, vlastní honitba 200 ha. Tato minimální výměra mohla být zvýšena u společenstevních honiteb, ve kterých byla chována spárkatá zvěř, až na 400 ha. Naopak zachování těchto minimálních výměr zákon nepožadoval u honiteb lesnických škol, výzkumných ústavů a obor. Tyto honitby mohly mít i nižší výměru. U obor se navíc vyžadovalo trvalé oplocení.

Mimo stanovení rozdílných výměr pro uznávání honiteb, byla zásadní změnou také nutnost prokázání existence podmínek pro vznik honitby a schválení vzniku honitby ve správním řízení okresním národním výborem. Základem pro vytvoření honiteb, byly honitby vlastní. Byly-li dány podmínky pro vznik honitby vlastní, okresní národní výbor uznával nejdříve tuto honitbu bez ohledu na to, zda ostatní pozemky v katastru obce budou splňovat podmínky pro uznání společenstevní

honitby. Nově byl kodifikován myslivecký hospodář, tj. osoba, která může vykonávat právo myslivosti v plném rozsahu, s předepsanou kvalifikací. Myslivecký hospodář měl zákonem dané široké pravomoci a práva.

Zákon zcela rozdílným způsobem (oproti dřívější legislativě) změnil režim vydávání dokladů, potřebných k výkonu práva myslivosti (loveckého lístku a povolenky k lovu). Byla zvýšena věková hranice, rozhodná pro povinnost odepřít vydání loveckého lístku, z dosavadních 14 let na 18 let. Zákon zavedl šest druhů loveckých lístků, včetně tříletých. Výslovně bylo zakázáno vydávat povolenky k lovu za úplatu tuzemcům. Byl zrušen denní lovecký lístek pro tuzemce.

Tímto zákonem byla dále stanovena povinná organizace osob, vykonávajících právo myslivosti, v Československé myslivecké jednotě. Kodifikováním povinné organizace osob, vykonávajících právo myslivosti, byla zvýšena ochrana myslivosti (kdo jednal proti dobrým, tzv. „mysliveckým mravům“, mohl být z ČSMJ vyloučen, a tím ztratil právo k vydání loveckého lístku) a odbornost osob, vykonávajících právo myslivosti.

V rámci ochrany myslivosti byl zaveden tzv. „myslivecký hajný“ (přísežná stráž). Ochrana myslivosti tím byla zvýrazněna, neboť takto ustanovený hajný požíval ochrany veřejného činitele. Přesně a vyčerpávajícím způsobem bylo kodifikováno pytláctví.⁴⁶⁾ To bylo upraveno v následujících ustanoveních:

Dle ustanovení § 48:

odst. 1: Kdo zasáhne do cizího práva myslivosti tím, že zvěř loví nebo si ji přivlastní, anebo zničí, poškodí nebo si přivlastní věc, na kterou se vztahuje právo myslivosti, bude potrestán soudem pro přestupek vězením nebo tuhým vězením do šesti měsíců.

odst. 2: Čin uvedený v odstavci 1 se stíhá na návrh poškozeného, byl-li spáchán příslušníkem jeho domácnosti. Upuštění od návrhu proti jednomu z pachatelů netýká se pachatelů ostatních.

Dle ustanovení § 50:

Pro zločin bude viník potrestán:

- a) dopustil-li se činu, byv již dvakrát pro pytláctví nebo krádež trestán a od vykonání posledního trestu pro tento čin neuplynula doba delší pěti let, nebo spáchal-li čin se zákeřnou zbraní, nebo spáchal-li čin se střelnou zbraní ve společnosti alespoň jednoho spoluviníka, nebo spáchal-li čin jako myslivecký hajný ke škodě svého mysliveckého hospodáře, nebo převyšuje-li škoda, k níž směřoval viníkův úmysl 2.000,- Kčs, žalářem od jednoho roku do pěti let,
- b) spáchal-li čin ze zvyku nebo takřka po živnostensku nebo užil-li, byv přistižen při pytláctví, proti někomu násilí, aby mohl sám nebo některý ze spoluviníků dále lovit, nebo aby úlovek byl dopraven do bezpečí, nebo převyšuje-li škoda, k níž viníkův úmysl směřoval 20.000,- Kčs, těžkým žalářem od pěti do deseti let.

Dle ustanovení § 52:

Kdo ukrývá, na sebe převede nebo zašantročí věc pocházející z pytláctví nebo to, co za ni bylo opatřeno, bude potrestán soudem pro přestupek vězením do šesti měsíců.

Dle ustanovení § 58:

odst. 1: Kdo, byv již dvakrát právoplatně odsouzen pro zločin pytláctví, má v držbě nebo v úschově myslivecké náčiní, nebo si je dá pro sebe uschovat, bude potrestán soudem pro přestupek vězením do šesti měsíců, pokud z okolností není zřejmé, že náčiní není určeno k použití při pytláctví.

odst. 2: Stejně bude potrestán, kdo přijme v úschovu pro jiného myslivecké náčiní, nebo je jinému ponechá, ač ví nebo podle okolností může vědět, že náčiní je určeno k použití při pytláctví.

odst. 3: Myslivecké náčiní budiž prohlášeno za propadlé ve prospěch státu, i když viníku nenáleží.

6.2 Zákon o myslivosti z roku 1962

V roce 1962 byl vydán nový zákon o myslivosti č. 23/1962 Sb., který odloučil výkon práva myslivosti od vlastnictví honebních pozemků. Právo myslivosti příslušelo organizacím - státním lesům, státním statkům, jednotným zemědělským družstvům, které ho mohly (či musely) za úplatu postoupit uživatelům, a to sice pouze mysliveckým sdružením. Nejmenší výměra honitby byla stanovena na 500 ha. Byl pozměněn výčet druhů zvěře, upraveny doby hájení a lovu. Další prováděcí předpisy upravovaly nejrůznější hlediska mysliveckého provozu.⁴⁷⁾ Jednalo se o právní předpis, který platil dlouhou dobu a zrušen byl až nyní platným zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti, který nabyl účinnosti k 1. červenci 2002.

V období platnosti tohoto právního předpisu, se začaly objevovat škody působené na zvěři, úbytek drobné zvěře, pokles produkce zvěřiny atd. - to vše v důsledku neuvážené kolektivizace v zemědělství, mechanizace, chemizace a v důsledku zprůmyslnění krajiny (znečišťování vod, půdy, ovzduší a ničení lesů). Byly násilně vytvářeny rozsáhlé honitby, slučována myslivecká sdružení, porušována myslivecká etika, zanedbávány kulturní aspekty v myslivosti atd.

Po událostech roku 1989 byl v roce 1992 - již jen v České republice, avšak ještě před rozpadem České a Slovenské federativní republiky - vydán s účinností od 1. června zákon č. 270/1992 Sb., kterým byl stávající zákon novelizován. Řídícím orgánem v myslivosti se stalo výhradně ministerstvo zemědělství, byla zrušena spolurozhodovací účast myslivecké organizace, která se stala organizací s ryze dobrovolným členstvím. Výměra honiteb byla ponechána na 500 ha, právo myslivosti bylo opět přiznáno majitelům půdy, honitby byly znovu vytvářeny na základě vlastnictví pozemků jako honitby vlastní, nebo společenstevní. Pronájem výkonu práva myslivosti mohl být

prováděn jak osobám právnickým, tak i osobám fyzickým – a to bez úředně stanovené výše úplaty. Výkon práva myslivosti mohl být prováděn pouze kvalifikovanými myslivci. Byly definovány škody na zvěři, výčet druhů zvěře byl pozměněn, včetně pomnutí rozdělení na zvěř užitkovou a škodnou aj.⁴⁸⁾

Myslivost byla (oproti původnímu pojetí) definována v roce 1962 jako součást zemědělské a lesní výroby, tedy jako součást výrobní sféry národního hospodářství. Doplněk, že jde o činnost prováděnou v přírodě, nevyjádřil dostatečně skutečnost, že při jejím provádění nelze plně uplatňovat podnikatelská hlediska. To se projevilo např. v pojetí výše nájemného z honiteb.

Právní úprava myslivosti, daná zákonem z roku 1962, byla v otázce tvorby honiteb založena na užívacích právech k honebním pozemkům. Novela zákona z roku 1992 obnovila práva vlastníků, zachovala do skončení restitucí práva uživatelů a zavedla možnost, aby vlastník honebních pozemků s jejich nájmem pronajal i právo myslivosti. Spolu se situací, která ještě v roce 1992 byla v evidenci právních vztahů k nemovitostem, existovaly honitby, které neodpovídaly záměrům zmíněné novely zákona. Funkce nájmu pozemku spolu s nájmem práva myslivosti byla přeceněna. Existovaly případy, kdy vlastník pozemku takto umožnil nájemci, aby se stal vlastníkem honitby a i když nájem za několik let vypověděl, nájemce dále zůstal vlastníkem (a uživatelem) honitby.

Obecně lze shrnout, že právní úprava po novelizaci, provedené v roce 1992, přispěla k negativním úkazům - růstu pytláctví, drastickému snížení jakosti zvěře, u některých druhů i jejich počtu a ke zhoršení životních podmínek zvěře.⁴⁹⁾

6.3 Zákon o myslivosti z roku 2001

V současné době je platný zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti. K jeho provedení byly vydány tyto právní předpisy:

- vyhláška č. 244/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti;
- vyhláška č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu;
- vyhláška č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd;
- vyhláška č. 7/2004 Sb., o posouzení podmínek pro bažantnice a o postupu, jakým bude vymezena část honitby jako bažantnice;
- vyhláška č. 553/2004 Sb., o podmínkách, vzoru a bližších pokynech vypracování plánu mysliveckého hospodaření v honitbě.

Tento nový zákon o myslivosti vychází z tradic předchozí právní úpravy a nenechává tedy nikoho na pochybách, že myslivost je v českém pojetí činností pro společnost prospěšnou.

Nový zákon o myslivosti č. 449/2001 Sb. upravuje chov a zachování druhů zvěře volně žijících na území České republiky; výjimečné držení zvěře v zajetí; dovoz a vývoz živé zvěře; dovoz a vypouštění živočichů, kteří zatím nežijí na území České republiky; tvorbu a využití honiteb; postavení a právní poměry honebního společenstva; ochranu myslivosti; užívání honebních pozemků a zlepšování životních podmínek zvěře; regulaci stavů zvěře; provádění lovu zvěře a živočichů, kteří nejsou zvěří; náhradu škody způsobené zvěří a při provozování myslivosti; kontrolu ulovené zvěře; výkon státní správy myslivosti; sankce za neplnění nebo porušení povinností a státní podporu udržení historické a kulturní úrovně a tradic české myslivosti.⁵⁰⁾

Hlavní principy, kterými byla v Poslanecké sněmovně odůvodňována změna právní úpravy, byly popsány v důvodové zprávě takto: „Cílevědomě lze chovat zvěř, jako nejvýznamnější prvek práva myslivosti, jen v takových honitbách, které nejsou běžně a neustále měněny s měnícími se názory vlastníků jednotlivých honebních pozemků na vzájemné uspořádání svých vztahů. Současný stav při tvorbě honiteb je poznamenán susedskými vztahy, osobními vztahy, spory o „komory zvěře“ a jinými úkazy. Současná právní úprava uvádí v § 5 odst. 3, že honitby jsou vytvářeny s ohledem na zájmy chovu zvěře. K naplnění tohoto nejvýznamnějšího ustanovení zákona však v dalších ustanoveních a v praxi není dán žádný prostor. Navrhovaná právní úprava proto podrobně stanoví, jak mají být honitby (s ohledem na zájmy chovu zvěře) vytvářeny. Orgán státní správy myslivosti bude nadále vycházet při uznání honitby z návrhu, předloženého vlastníkem honebních pozemků. Honitbu však uzná tak, aby odpovídala nově stanoveným zákonným požadavkům.“⁵¹⁾

Významnou změnu přinesl dále zákon č. 59/2003 Sb. ze dne 18. února 2003, kterým byl zákon o myslivosti novelizován. Při jeho aplikaci totiž docházelo k celé řadě komplikací, které ohrožovaly, či dokonce znemožňovaly jeho řádné dodržování.

Předmětem předložené novely byla ta ustanovení, která se v praxi neosvědčila – a to vzhledem k jejich neodůvodněné ekonomické, administrativní a technické náročnosti. Novela umožnila vlastníkům honebních pozemků - členům honebního společenstva - zřízení, pronájem a případné využívání honitby za jednodušších podmínek. Dále potom řešila ta ustanovení, které bylo možné uvést do praxe pouze jejich zpřesněním, tj. po legislativně technické úpravě. Novela nezměnila smysl a cíle platného zákona. Jejím důvodem bylo zajistit podmínky pro řádné uvedení zákona do praktického života.⁵²⁾

6.4 Trestně právní úprava

Přes veškerá omezení, která se z dnešního pohledu občana mohou zdát nadbytečnými, existovala v případě porušení stanov, zákona o myslivosti, prováděcí vyhlášky, ale i např. při nesprávně provedeném odstřelu užitkové zvěře, celá řada velmi přísných sankcí, tvořených jednak stanovami mysliveckých sdružení a Československého (Českého) mysliveckého svazu, až po trvalé vyloučení z ČSMS (ČMS) a následného odebrání loveckého lístku a zbraní. To byla hrozba natolik výstražná, že si žádný myslivec nedovolil na pytláčení ani pomyslet. I přesto zákonodárce zachovával až do konce roku 1961 pytláctví jako samostatný trestný čin.

Teprve nový trestní zákon č. 140/1961 Sb., který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1962 (dále jen „trestní zákon“), vypustil ustanovení o pytláctví, neboť zákonodárce předpokládal, že zlidověním myslivosti byla trestná činnost pytláctví zcela vymýcena. Jak se však v průběhu let ukázalo, tento předpoklad nebyl správný a případy, které byly po účinnosti nového trestního zákona řešeny (i když jich nebylo mnoho), byly posuzovány jako:

- a) přešupek podle ustanovení 7 písm. e) zákona č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku (přestupkový zákon). Podle jeho znění se přešupku na úseku zemědělství a lesního hospodářství dopustí ten, kdo neplní povinnosti stanovené k ochraně myslivosti nebo rybářství. Toto ustanovení však bylo aplikovatelné spíše na funkcionáře mysliveckých sdružení či místních organizací svazu rybářů – v případech zanedbávání jim uložených povinností k ochraně, včetně myslivecké a rybářské stráže;
- b) přešupek podle ustanovení § 19 výše citovaného zákona. Podle jeho znění se přešupku proti socialistickému soužití dopustí ten,

kdo drobným výtržnictvím, rušením nočního klidu, překročením uzavírací hodiny nebo drobným poškozováním majetku v socialistickém nebo osobním vlastnictví anebo jiným nepřístojným jednáním, narušuje v menším rozsahu socialistické soužití;

- c) trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle ustanovení § 132 trestního zákona, šlo-li o škodu vyšší než 1.500,- Kčs.

K obnovení speciálního ustanovení o pytláctví došlo až zákonem č. 150/1969 Sb., o přečinech, který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1970. Paragraf 4 tohoto zákona charakterizoval přečin pytláctví jako neoprávněný zásah do práv myslivosti nebo do výkonu rybářského práva, kam zahrnoval i případy lovu zvěře nebo ryb v době hájení - samozřejmě pouze v případech, pokud nešlo o trestný čin, tj. že způsobená škoda nebyla vyšší než 1.500,- Kčs. Toto ustanovení bylo poměrně zdařilé, neboť umožňovalo postihovat pro tento přečin i myslivce či rybáře, kteří měli k lovu zvěře či ryb veškerá oprávnění, ale přestoupili vyhlášku o dobách lovu. Pachatelé mohli být potrestáni až odnětím svobody na jeden rok, nebo nápravným opatřením, nebo zákazem činnosti, peněžitým trestem do výše 10.000,- Kčs, nebo propadnutím věci.

Tento zákon byl však v roce 1990 zrušen a nastala doba, kterou nelze z pohledu tehdy vyspělé československé myslivosti hodnotit jinak, než jako dobu temna.

Po zrušení zákona č. 150/1969 Sb., o přečinech, u nás došlo k situaci, kdy pytláctví bylo posuzováno pouze jako přestupek podle § 35 odst. 1 písm. f) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, podle kterého mohl být pytlák potrestán pouze pokutou do výše 5.000,- Kč, či zákazem činnosti do jednoho roku - a to pouze v případech, kdy úmyslně neoprávněně zasáhne do práva myslivosti nebo do výkonu rybářského práva, nebo úmyslně loví zvěř nebo chytá

ryby v době hájení. Navíc bylo zrušeno i dřívější ustanovení o rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 trestního zákona.

Ke zhoršení této již tak nedobré situace docházelo dále i proto, že i ti pytláci, kteří byli zadrženi buď samotnými myslivci či policií, byť s nelegálně držеныmi zbraněmi a kusy zvěře upytlačené v konkrétní honitbě a navíc v době hájení, byli posléze projednávání nikoli pro souběh trestného činu krádeže podle § 247 trestního zákona s trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 185 trestního zákona, ale pro pouhý přestupek [§ 35 odst. 1 písm. f) zákona č. 200/1990 Sb.], zaplatili drobnou pokutu a vysmívajíc se nejen myslivcům, ale i policistům, kteří měli snahu se případem zabývat, pytláčili dále. Pouhý prodej jednoho kusu nově upytlačené zvěřiny, či jen trofeje takové zvěře, jim vše vynahradil a oni mohli opět „vydělávat“. Jen myslivci, většinou obyčejní a pracovití lidé, kroutili nechápavě hlavami a s obavami, aby se v honitbě náhodou nesetkali s pytláckými hordami, přestali raději do honiteb docházet. Tím však fakticky „vyklidili hřiště“ a drzost pytláků ještě stoupla. Kmenové stavy zvěře, zejména zvěře srnčí, v celé republice značně poklesly a motorizovaní pytláci ji za účelem dosažení vysokých nelegálních zisků doslova vybíjeli dál. Postupně docházelo i k nočním výlovům chovných rybníků, k lovu chovných ryb zakázanými způsoby, včetně použití elektrického proudu a trhavin.

Netečnost tehdejšího Parlamentu k těmto problémům se podařilo prolomit až v roce 1993, kdy novelou trestního zákona (zákonem č. 290/1993 Sb.), byl vedle zcela nedostatečného ustanovení § 35 odst. 1 písm. f) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, opět zaveden trestný čin pytláctví - jako paragraf 178a trestního zákona. Ten stanovil, že pytláctví se dopustí ten, kdo neoprávněně zasáhne do práva myslivosti nebo do výkonu rybářského práva, nebo kdo loví zvěř nebo ryby v době hájení a spáchá takový čin nejméně se dvěma osobami, zvláště zavrženíhodným způsobem, hromadně účinným způsobem,

nebo se dopustí takového činu, přestože byl v posledním roce pro přešůpek obdobné povahy postižen, nebo v posledních třech letech pro takový trestný čin odsouzen. Hrozba trestem odnětí svobody až na dvě léta, nebo peněžitým trestem, nebo zákazem činnosti, se zdála směšná i samotným pytlákům, neboť takřka nikdy se nepodařilo (při dělbě úkolů jednotlivých členů pytlácké skupiny) nikomu dokázat, že v určité lokalitě zadržené osoby k sobě patří a tvoří tedy skupinu nejméně tří osob; nikdy se nepodařilo dokázat, že takový čin byl spáchán zvlášť zavrženíhodným způsobem či způsobem hromadně účinným a pro trestný čin pytláctví rovněž (v důsledku neexistence trestného činu pytláctví v trestním zákoně od 1. ledna 1962 až do vydání novely trestního zákona v roce 1993) nebyl, a ani nemohl být nikdo odsouzen, neboť tento trestný čin fakticky neexistoval.

Poslední obecně přijatelná právní úprava trestného činu pytláctví před touto neslavnou novelou, byla v trestním zákoně č. 86/1950 Sb. v paragrafu 256, který stanovil, že ten, kdo úmyslně zasáhne do cizího práva myslivosti nebo rybolovu tím, že loví zvěř nebo ryby, nebo zvěř, ryby nebo jinou věc, na kterou se vztahuje toto právo, zničí, poškodí nebo s nimi nakládá jako s vlastními, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok. Ve druhém odstavci pak tento paragraf stanovil, že odnětím svobody na tři měsíce až 3 léta bude pachatel potrestán, dopustí-li se tohoto činu výdělečně (písm. a), dopustí-li se takového činu na zvěři v oboře, nebo za doby hájení (písm. b), má-li takový čin za následek značnou škodu (písm. c), nebo je-li tu jiná zvlášť přitěžující okolnost (písm. d). Třetí odstavec pak stanovil trest odnětí svobody na 1 rok až 5 let pro takového pachatele tohoto trestného činu, který se bezprostředně po takovém činu pokusil schovat si věc (zvěř, ryby aj.) násilím, nebo pohrůzkou bezprostředního násilí. Toto ustanovení však pozbylo účinnosti dnem 1. ledna 1962, kdy nabyl účinnosti tzv. „socialistický trestní zákon“, tj. zákon č. 140/1961 Sb., platný ve znění pozdějších změn dodnes.

Z výše uvedeného vyplývá, že si společnost ve svém vývoji postupně vytvořila účinné nástroje k eliminaci pytláctví, včetně případů možného pytláctví, páchaného samotnými myslivci. Tyto však spolehlivě fungovaly pouze do konce roku 1989. Následné období legislativního tápání fakticky umožnilo nebývalý rozmach novodobého pytláctví v České republice.⁵³⁾

Zákonem č. 92/1998 Sb. byl opětovně novelizován trestní zákon, a to s účinností od 1. října 1998. Touto novelou došlo k zásadnímu přepracování úpravy trestného činu pytláctví, zapracovaného do našeho právního řádu novelou trestního zákona č. 290/1993 Sb. (s účinností od 1. ledna 1994). Tato novela reagovala především na požadavky praxe a již méně sledovala koncepční otázky.

Před zmíněnou novelou se trestného činu pytláctví dopustil ten, kdo neoprávněně zasáhl do práva myslivosti nebo do výkonu rybářského práva anebo kdo lovil zvěř nebo ryby v době hájení, a současně:

- takový čin spáchal nejméně se dvěma osobami,
- takový čin spáchal zvláště zavrženíhodným způsobem,
- takový čin spáchal hromadně účinným způsobem,
- dopustil se takového činu, přestože byl v posledním roce pro přestupek obdobné povahy postižen, nebo v posledních třech letech pro takový trestný čin odsouzen.

Objektem tohoto trestného činu byl zájem na ochraně práva myslivosti a práva rybářského proti jednáním, narušujícím cílený a vyvážený chov zvěře a ryb.

Po zmíněné novele se trestného činu pytláctví dopustí ten, kdo neoprávněně loví zvěř nebo ryby, nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede, nebo přechovává zvěř nebo ryby neoprávněně ulovené. Pokud tak učiní:

- v úmyslu opatřit sobě nebo jinému majetkový prospěch,

- zvlášť zavrženíhodným způsobem,
- hromadně účinným způsobem, nebo
- jako člen organizované skupiny,

může být potrestán odnětím svobody až na pět let.

Je evidentní, že touto změnou došlo k rozšíření trestní represe. Objektem tohoto trestného činu zůstal zájem společnosti na ochraně práva myslivosti a výkonu rybářského práva (nově však omezen na nejzávažnější formu zásahu do těchto práv - na neoprávněný lov zvěře a ryb), jakož i zájem na ochraně přírody - zvěře a ryb. Novelou však došlo také k rozšíření objektu trestného činu - a to o vlastnictví k ulovené zvěři a rybám.⁵⁴⁾

Z této nové formulace trestného činu pytláctví vyplývá, že ustanovení chrání společenské vztahy, dané určitým subjektům právem myslivosti a rybářským právem. Je třeba vědět, že myslivost je na našem území již historicky postavena na právním základě a je činností ochraňující, využívající a zkvalitňující přírodní bohatství na úseku ochrany, zušlechtování, chovu a lovu zvěře a jejich životních podmínek, jakožto nedílná součást souboru hospodářských činností člověka, prováděných v přírodě.

Subjektem tohoto trestného činu může být kdokoliv, kdo neoprávněně loví zvěř nebo ryby, tj. i myslivec či rybář, pokud jeho činnost není v souladu s právními normami, resp. stanovami, organizačními řády a dalšími interními předpisy na úseku myslivosti či rybářství, a dále ten, kdo takto získanou zvěř či ryby ukryje, na sebe nebo jiného je převede, nebo zvěř nebo ryby neoprávněně ulovené pouze přechovává.⁵⁵⁾

Subjektivní stránku tohoto trestného činu představuje úmysl (přímý i nepřímý). Souběh trestného činu pytláctví s trestnými činy proti majetku [zejména s § 247 – krádež (přisvojení si upytlačené zvěře nebo ryby) a s § 257 – poškození cizí věci (poranění nebo usmrcení

zvěře nebo ryb a jejich ponechání na místě)] je možný, neboť objekt trestného činu pytláctví není totožný s objektem majetkových trestných činů. Rovněž je možný jednočinný souběh s trestným činem týrání zvířat podle § 203. Vyloučen je však jednočinný souběh s podílnictvím (§ 251).⁵⁶⁾

K výkonu práva myslivosti nebo rybářského práva, mezi jiným tedy i k lovu zvěře a ryb, jsou oprávněny jen osoby, které jsou k tomu zvláště povolány a osoby, mající k tomu zvláštní povolení. Neoprávněně (ve smyslu citované skutkové podstaty) loví zvěř nebo ryby ten, kdo k tomu není povolán a ani nemá k takové činnosti zvláštní povolení. Neoprávněným lovem se rozumí lov zvěře nebo ryb v době hájení. I když novelizované znění takové jednání výslovně neuvádí, lze je po novelizaci považovat za neoprávněné lovení zvěře nebo ryb, protože ani osoby, které jsou jinak oprávněné k lovu, nesmějí v době hájení toto oprávnění vykonávat.

„Lovem zvěře nebo ryb“ se ve smyslu rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. dubna 1997 sp. zn. 2 Tzn. 19/97 rozumí činnost, směřující k vyhledání a následnému odchytu, nebo odstřelu zvěře. Přitom není rozhodující, zda již ke kontaktu se zvěří a k ulovení došlo. Za lovení (lov) je považováno také vyhledávání zvěře v honitbě, zvláště jsou-li osoby vybaveny pomůckami pro lov (zbraň, zařízení k odchytu atd.). Protože zákonodárce již pytláctví nedefinuje jako neoprávněný zásah do práva myslivosti (příp. do výkonu rybářského práva), který byl možný pouze na pozemcích honebních, může k neoprávněnému lovu zvěře dojít i na pozemcích nehonebních.⁵⁷⁾

„Ukrytí neoprávněně ulovené zvěře nebo ryb“ znamená, že pachatel tyto věci odstraní z dosahu možného odhalení nebo zjištění u toho, kdo je ulovil, u jeho spolupachatele či u účastníka takového jednání. Tím získává nad věcí dispoziční moc. Nejedná však v úmyslu, aby tomu, kdo neoprávněně zvěř nebo ryby ulovil, pomohl uniknout trestnímu stíhání nebo trestu anebo jeho výkonu, ale proto, aby z ukryté

věci mohl opatřit sobě nebo jinému prospěch, případně aby znemožnil odhalení a převzetí věci oprávněnými osobami.

„Přechováním“ je jakýkoli způsob držení neoprávněně ulovené zvěře nebo ryb. Pachatel nemusí mít tyto věci přímo u sebe, ve svém bytě, domě nebo na svém pracovišti, či ve svém podniku. Postačí, že je má ve své moci. Zvěř nebo ryby může pachatel přechovávat pro sebe, nebo pro jiného. Na délce přechovávání nezáleží.

Znak „v úmyslu opatřit sobě nebo jinému majetkový prospěch“, jako okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, charakterizuje pohnutku pachatele, takže k jejímu naplnění není třeba, aby pachatel sobě, nebo jinému skutečně majetkový prospěch opatřil. Majetkový prospěch je prospěch, který lze vyjádřit v penězích. Jedná se tedy o materiální zvýhodnění, které může být poskytnuto buď přímo v penězích, nebo formou naturálního plnění či formou služby, nebo určitým cenovým zvýhodněním apod. Výši majetkového prospěchu zákonodárce nijak neupřesnil. Je však zřejmé, že nemůže jít o majetkový prospěch zcela zanedbatelný.

„Zvlášť zavrženíhodný způsob“ lovu je např. takový, který způsobuje zvěři zbytečné utrpení (lov do želez, do ok apod.), nebo lov zvěře v noci s pomocí automobilů a světlometů atd. Jde o způsob lovu zvěře nebo ryb, který právní předpisy zakazují. Může jít současně o způsob hromadně účinný. Okolnost, že trestný čin byl spáchán zvlášť zavrženíhodným způsobem, je skutečností, která odůvodňuje použití vyšší trestní sazby. Proto není třeba, aby pachatel věděl, že jde o zvlášť zavrženíhodný způsob, ale postačí, že se zřetelem na okolnosti případu a své subjektivní dispozice to vědět měl a mohl.

„Hromadně účinný způsob“ lovu je lov např. s použitím výbušnin, jedu, plynu, elektrického proudu apod. Z hlediska zavinění u této okolnosti, podmiňující použití vyšší trestní sazby, postačí nedbalost, a to z obdobných důvodů, jako u zvlášť zavrženíhodného způsobu spáchání.

„Organizovanou skupinou“ se rozumí sdružení nejméně tří trestně odpovědných osob, v němž je provedena určitá dělba úkolů mezi jednotlivé členy a v důsledku čehož se jeho činnost vyznačuje jistou plánovitostí a koordinovaností, což zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení činu a tím i jeho nebezpečnost pro společnost.⁵⁸⁾

7. Kriminalistická charakteristika trestného činu obecně

7.1 Pojem kriminalistické charakteristiky trestného činu

Trestný čin je velmi složitým sociálním jevem a na jeho zkoumání se podílí několik vědních oborů - kriminologie, věda trestního práva a další. Kriminalistiku zajímají pouze některé znaky trestného činu, o kterých pak říkáme, že jsou kriminalisticky relevantní. Souhrn těchto znaků se v teorii nazývá kriminalistická charakteristika trestného činu.

Kriminalistická charakteristika trestného činu je popisem kriminalisticky relevantních vlastností trestného činu, tj. takových vlastností, které ovlivňují proces tvorby stop a proces poznání trestného činu.

Hlavním smyslem kriminalistických metod je umožnit poznání trestného činu. Proto jsou pro kriminalistiku zvláště důležité ty skutkové znaky trestného činu, které jsou informačně bohaté. Tuto podmínku splňují zejména takové znaky, které se výrazně zobrazují ve stopách, jsou trvanlivé a jsou specifické (tj. mají vysokou identifikační hodnotu).

Často je tomu tak, že znak, který je nedůležitý, nebo málo důležitý z hlediska trestního práva nebo kriminologie, má velký význam pro kriminalistickou charakteristiku trestného činu. Tak je tomu například u tzv. „doprovodných znaků“ způsobu spáchání trestného činu, které nemají žádný podstatný význam z hlediska právní kvalifikace skutku, ale mohou být charakteristické pro tzv. „modus operandi“ a mohou přispět k vypátrání pachatele.⁵⁹⁾

7.2 Komponenty kriminalistické charakteristiky trestného činu

Kriminalistickou charakteristiku trestného činu lze rozčlenit na tyto skladebné prvky (komponenty):

- způsob páchaní trestného činu,
- kriminální situace,
- osobnostní rysy pachatele,
- osobnostní rysy oběti trestného činu,
- motiv činu.

U některých druhů trestných činů mohou do kriminalistické charakteristiky patřit i jiné znaky trestného činu, např. předmět útoku.

Výše uvedené komponenty však zajímají kriminalistiku jen natolik, nakolik mají význam pro vznik stop a pro objasnění a vyšetření trestného činu. Proto např. do kriminalistické charakteristiky pachatele nespádají všechny jeho vlastnosti, nýbrž pouze ty, které determinují proces poznání trestného činu.

Nejdůležitější komponentou kriminalistické charakteristiky je způsob páchaní trestného činu. Na tomto znaku můžeme nejlépe doložit, jak výrazně se liší trestněprávní a kriminalistická relevance různých skutkových znaků trestného činu. Pro trestní právo hmotné je způsob spáchání deliktu spíše jen okrajovým a méně významným znakem trestného činu (patří mezi fakultativní znaky skutkové podstaty), avšak pro kriminalistiku je způsob spáchání deliktu znakem „par excellence.“ Je tomu tak proto, že právě způsob spáchání nejvíce ovlivňuje proces tvorby stop a tím i možnost poznání trestného činu.

Motiv trestného činu je rovněž poměrně významným znakem kriminalistické charakteristiky, ale míra jeho důležitosti je u různých skupin trestných činů značně rozdílná. U některých druhů trestných činů je motivace notoricky zřejmá a málo diferencovaná. Jinak je tomu

u těch druhů trestných činů, kde jsou motivy značně variabilní a navíc se dostatečně výrazně projevují ve stopách, popř. také ovlivňují chování pachatele při vyšetřování. Na motiv lze v těchto případech usuzovat z charakteristických stop, sloužících jako podklad pro tvorbu vyšetřovacích verzí.

Generalizací a statistickým vyhodnocením empirických dat lze zjistit, že se některé skupiny pachatelů (např. mladiství, recidivisté, ženy atd.) ve srovnání s jinými skupinami pachatelů, vyznačují signifikantně odlišným rozdělením četností různých motivů. Tyto výzkumné výsledky mohou sloužit v metodice vyšetřování jako vodítko pro vytváření tzv. „typických vyšetřovacích verzí.“⁶⁰⁾

7.3 Význam kriminalistické charakteristiky trestného činu

Kriminalistická teorie usiluje o to, aby zkoumáním hromadně se vyskytujících trestných činů, podala zobecněné kriminalistické charakteristiky, nejčastěji na skupinové úrovni určitého druhu trestných činů. Tato kondenzovaná informace představuje bohatou informační bázi pro praxi. Vyšetřovatel se poměrně často ocitá v situaci, kdy je jeho znalost faktů konkrétního vyšetřovaného činu neúplná. Tehdy mu skupinová kriminalistická charakteristika může sloužit jako dodatečný zdroj poznatků, z něhož myšlenkovým postupem „per analogiam“ může vyvodit hypotézy (vyšetřovací verze) o chybějících faktech. Řídí se přitom úvahou, že jím vyšetřovaný trestný čin se mohl odehrát podobným způsobem, jako se odehrály desítky (příp. stovky či tisíce) dříve spáchaných trestných činů.

V jednotlivém případě postupuje vyšetřovatel tak, že se snaží z jemu známých poznatků myšlenkově modelovat (rekonstruovat) jakousi „kostru“ kriminalistické charakteristiky vyšetřovaného trestného

činu. Podle ní určí příslušnou metodiku vyšetřování určitého druhu trestných činů, kterou hodlá aplikovat. V této metodice vyšetřování je mj. obsažena typová skupinová kriminalistická charakteristika. Z ní pak vyšetřovatel vybere ta fakta, která lze dosadit na „bílá místa“ konkrétní kriminalistické charakteristiky.

Poznatky o kriminalistické charakteristice trestného činu mají význam nejen pro metodiku vyšetřování a pro tvorbu vyšetřovacích verzí. Je na nich založen také evidenční systém „modus operandi“, výslechové metody, spolupráce s obětí trestného činu a některé preventivní postupy.⁶¹⁾

8. Kriminalistická charakteristika trestného činu pytláctví

8.1 Vymezení pojmu

Kriminalistická charakteristika trestného činu pytláctví je popisem kriminalisticky relevantních vlastností trestného činu, spáchaného neoprávněným zásahem do cizích práv lovem zvěře nebo ryb, popř. také některými formami trestné součinnosti, spočívajícími v ukrytí neoprávněně ulovené zvěře či ryb, v jejich převedení na sebe či jiného, nebo v jejich pouhém přechovávání.

Specifičnost současné české trestněprávní úpravy skutkové podstaty trestného činu pytláctví podle ustanovení § 178a trestního zákona, lze oproti řadě jiných skutkových podstat spatřovat právě v tom, že tato v sobě již obsahuje přesně specifikované formy trestné součinnosti. Trestný čin lze tedy dokonat i jen některou z vyjmenovaných forem („ukryje“ / „na sebe nebo jiného převede“ / „přechovává“) bez uskutečnění neoprávněného lovu zvěře nebo ryb. Není přitom důležité, kdo tuto „hlavní činnost“ vykonal. To také značně rozšiřuje škálu kriminalisticky relevantních vlastností trestného činu pytláctví, neboť i tyto činnosti podstatně ovlivňují proces tvorby stop a návazně na to i proces poznání trestného činu samotného.

Kriminalisticky relevantní vlastnosti trestného činu pytláctví jsou pak v konkrétním případě značně závislé na jednotlivých způsobech spáchání činu, na kriminální situaci, osobnostních rysech pachatele, použitých prostředcích a na motivu činu.

Přestože se pytláctví v devadesátých letech minulého století rozrostlo do značných rozměrů, nejsou k dispozici přesné statistické přehledy, z nichž by bylo možné nárůst spolehlivě dokumentovat, neboť řada těchto trestných jednání byla až do roku 1998

posuzována (a také statisticky vykazována) jako krádež ve smyslu ustanovení § 247 trestního zákona, popř. v souběhu s nedovoleným ozbrojováním podle ustanovení § 185 trestního zákona, bylo-li ke spáchání použito nelegálně držené palné zbraně.⁶²⁾

8.2 Způsoby páchání pytláctví a jejich klasifikace

Způsoby páchání pytláctví vykazují značnou různorodost. Je třeba uvést, že v současné době, takřka na celém území České republiky, dochází k různým latentním formám páchání trestného činu pytláctví. Latence pytláctví je tak vysoká zejména proto, že tyto trestné činy jsou velmi často páchány odborně i fyzicky zdatnými pachateli v odlehlých částech lesních honiteb, mnohdy za využití speciálních zbraní a speciálních terénních automobilů. Jsou páchány většinou v noci s využitím umělého osvětlení, noktovizorů a jiných přístrojů pro mířenou střelbu za snížené viditelnosti.

Hojně jsou páchány organizovanými pachateli s přesnou dělbou jednotlivých úkonů ve skupině. Tyto skupiny pachatelů jsou ve většině případů napojeny na výkupny masa a zvěřiny, na soukromé zpracovatele masa a výrobce masných výrobků, na majitele restaurací, hotelů, vináren, ale i pohostinských zařízení nižších cenových skupin na venkově, kam většinou ještě v noci ulovenou zvěřinu (popř. ryby) dodávají. Samozřejmě tak činí bez jakéhokoliv dokladu (dodacího listu, faktury apod.) a inkasují ihned peněžní částky v hotovosti. Majitel takového zařízení pak zvěřinu obvykle ihned po dodání, tj. ještě v noční době, stahuje, porcuje a ukládá do chladících zařízení.

Tato zvěřina není pochopitelně prohlédnuta veterinárním lékařem, takže při jejím zpracování a následné konzumaci, hrozí onemocnění některými nemocemi zvěře, které jsou přenosné

na člověka - zejména salmonelózou, tuberkulózou, brucelózou, tularémií, toxoplasmózou, trichinelózou a vzteklinou. Konzumentům hrozí rovněž botulismus (otrava botulotoxinem).

Nejnebezpečnější je pro člověka onemocnění vzteklinou, neboť vzteklina postihuje centrální nervový systém a projevuje se poruchami vědomí, zvýšenou dráždivostí, ochrnutím a křečemi. Protože ji nelze v rozvinuté formě léčit, končí zpravidla smrtí. Obdobně těžký průběh má u člověka i výše zmíněná trichinelóza.

Klasifikaci způsobů páchaní pytláctví je možné provést podle těchto kritérií:

- podle předmětu zájmu pachatele;
- podle počtu pachatelů;
- podle nástrojů, použitých k dokonání pytláctví.⁶³⁾

8.2.1 Klasifikace pytláctví podle předmětu zájmu pachatele

Vzhledem k předmětu zájmu pachatele (či pachatelů) lze pytláctví členit na:

- pytláctví páchané s cílem získat maso, tj. zvěřinu či ryby - a to buď k dalšímu nelegálnímu prodeji s cílem opatřit si majetkový prospěch, nebo k vlastnímu použití v domácnosti;
- pytláctví páchané s cílem získat trofej - a to buď k dalšímu prodeji s cílem opatřit si majetkový prospěch, nebo k výzdobě vlastního obydlí. Trofejí je většinou lebka s parožím (u srnce, daňka, jelena evropského, jelena karpatského, jelena siky, jelence virginského), lebka s toulci (u muflona, kozorožce horského a kozy bezoárové), lebka s růžky (u kamzíka i kamzice), kelce či grandle (tj. špičáky u jelena i laně), špičáky neboli „zbraně“ (u zvěře černé),

- kožešina (u rysa, medvěda, vlka, lišky, jezevce, kuny aj.) či kůže (tzv. „deka“ z jelenovitých a z muflona, nebo tzv. „škára“ z divočáků);
- pytláctví páchané s cílem ukojení vlastní lovecké vášně.⁶⁴⁾

8.2.1.1 Pytláctví páchané s cílem získat maso

V současné době je nejvíce rozšířeno pytláctví s cílem získat maso (zvěřinu, popř. ryby k dalšímu nelegálnímu prodeji za účelem opatření si majetkového prospěchu). Poptávka po zvěřině je na černém trhu v České republice značná, neboť většina oficiální produkce jde na vývoz do ciziny a domácí trh není plně uspokojen. Zvěřina je u nás pokládána za „delikatesu.“ Navíc je rozšířen laický názor (nesprávný), že zvěřina je masem ekologicky nezávadným, které neobsahuje žádné škodlivé látky.

Počet případů, kdy někdo pytláčí sám pro sebe, je poměrně malý, neboť v běžné domácnosti je jedinec, popř. jeho rodina, schopna zkonsumovat pro vlastní účely jen omezené množství zvěřiny.

Mezi nelegálními „dodavateli“ zvěřiny se vyskytují i někteří myslivci, kteří si zdůvodňují své počínání tím, že jsou to právě oni, kteří pro myslivost a zvěř alespoň něco celoročně dělají a „musí z toho mít také nějaký užitek.“ Tento názor je vžitý dokonce u řady lesníků, ale i u některých mysliveckých hospodářů mysliveckých sdružení, kteří k lovu nepotřebují žádnou povolenku. Pachatelé prodávají nelegálně získanou zvěřinu překupníkům osobně a jejich činnost je zastírána občasným dodáním zvěřiny oficiálně ulovené na dodací list a fakturu. Mezi některými těmito dodavateli a překupníky existuje i nepsaná dohoda, že dodavatel, v případě prošetřování věci, vystaví dodatečně dodací list i fakturu.

Případy pytláctví, páchaného s cílem získat zvěřinu, se vyskytují celoročně, tj. bez ohledu na zákonem stanovenou dobu

lovu konkrétních druhů zvěře. Pachatelé (většinou dva i více) vyjíždějí na „akci“ vždy, když je po zvěřině poptávka. Takoví pachatelé se nerozpakují zastřelit nejen samčí kusy čeledi jelenovitých v době, kdy mají „shozené paroží“ (což je nejenom neetické, ale vyhláškou k zákonu o myslivosti přímo zakázané), ale i zvěř samičí ve vysokém stadiu březosti či těsně po kladení mláďat, čímž způsobí i další nenapravitelné škody v důsledku úhynu mláďat.⁶⁵⁾

8.2.1.2 Pytláctví páchané s cílem získat trofej

Toto pytláctví je většinou zaměřeno na odstřel trofejové zvěře, tj. samčích kusů zvěře jelení, daňčí, srnčí, mufloní aj. Pytláctví pro trofej se vyskytuje buď jako samostatné, kde pytlák většinou pouze odřeže hlavu trofejové zvěře a zvěřinu netknutou ponechá na místě, či částečně využije i zvěřinu, kterou je schopen sám z místa odnést, např. kýtu z jelena a ostatní ponechá na místě. U menších druhů zvěře většinou takový pytlák odnese celý kus zvěře, přičemž, aby zakryl stopy, zvěř na místě nevyvrhne.

Je třeba si uvědomit, že ceny trofejí jsou vysoké, zejména u silných kusů bodového hodnocení C.I.C. (Conseil International de la Chasse et de la Conservation du Gibier – Mezinárodní rada pro lov a ochranu zvěře). Trofeje jsou také vyhledávány zahraničními turisty, popř. poplatkovými lovci, kteří nic neulovili a trofeje kupují od našich myslivců, lovců i pytláků.

Jako příklad lze uvést jeden z řady tiskem publikovaných případů: V odborném časopise SILVA BOHEMICA (celostátní měsíčník pro lesníky a myslivce), ročník VI., 1997. č. 10 je na str. 5 v článku s názvem „Křivoklátská myslivecká výstava“ mj. uvedeno: „Mezi pečlivě vybranými trofejemi jelení zvěře bylo umístěno mohutné paroží jelena, střeleného neznámým pytlákem 26. června t.r. (1997) v Lánské oboře,

keré bylo oceněno na 590.000,- Kč.“ Tento skutek je až neuvěřitelný, a to zejména proto, že neznámý pachatel střelil na jednoho z chovných jelenů (oboustranně korunové paroží), navíc v době hájení a ještě ve zvláště dobře střežené oboře, spadající pod Kancelář prezidenta republiky, čímž způsobil škodu takřka penězi nevyčíslitelnou, neboť uvedená cena 590.000,- Kč je pouze cenou paroží jelena a chovnou hodnotu takového kusu nelze ani přesně určit.

Tento případ není v našich oborách zdaleka jediný, neboť právě do obor se sjíždějí v noční době celé organizované bandy pytláků, protože zvěř je zde ve velkých počtech koncentrována na relativně malé ploše a zajištění většiny našich obor je zcela nedostatečné.⁶⁶⁾

8.2.1.3 Pytláctví páchané s cílem ukojení lovecké vášně

Mezi lidmi je dnes stále ještě rozšířen názor, že pytláctví z vášně je jakýsi „gentlemanský“ delikt. Takový „pytlák z vášně“ však působí často vyšší škody, než pytlák lovcí pro maso nebo pro trofej, neboť není-li takový pytlák zadržen a usvědčen, během velmi krátké doby čin opakuje a způsobená škoda se násobí. K ukojení jeho vášně někdy stačí, že zvěř skolil a proto zastřelenou zvěř ani z místa činu neodnáší. Tato forma pytláctví je značně nebezpečná, protože ji lze pro nedostatek stop jen obtížně dokázat.⁶⁷⁾

8.2.2 Klasifikace pytláctví podle počtu pachatelů

Vzhledem k počtu pachatelů lze pytláctví členit na pytláctví páchané jedincem, pytláctví páchané ve dvojici a pytláctví páchané organizovanou skupinou pachatelů.⁶⁸⁾

8.2.2.1 Pytláctví páchané jedincem

Jako jednatel často operuje tzv. „pytlák z vášně.“ Příznačné pro něj je, že chodí často do revíru; zná ochozy zvěře; ví, kudy a kdy chodí lesní personál; ví, kdo další chodí do té které části honitby a pod.

Možnosti pytláka - jedince, který chce odnést zvěřinu i trofej, jsou však omezené vzhledem k jeho tělesné konstituci. Samotný pytlák většinou dokáže sám odnést celého srnce, několik zajíců či několik bažantů. Starší pytláci však i tyto poměrně lehké kusy zvěře na místě po vyvržení ihned porcují a ukládají do loveckých batohů. Vývrh pak většinou zahrabou, nebo odhazují do houští. Zkušenější staří pytláci pak zvěřinu na místě ulovení vůbec nevyvrhují, aby nezanechali žádné stopy. Odtáhnou ji k poblíž zaparkovanému osobnímu automobilu, uloží ji do kufru (vybaveného pro tyto účely vhodnými obaly či nádobami) a zvěř vyvrhují až doma.⁶⁹⁾

8.2.2.2 Pytláctví páchané ve dvojici

Pytláctví páchané ve dvojici je velmi časté. Vyskytuje se zejména při lovu zvěře černé (divočáků), výjimečně také při lovu zvěře jelení, protože ve dvojici lze úlovek poměrně snadno z místa odnést. U zvěře jelení však většinou ani dvojice pachatelů nezvládne dospělý kus odnést ani odtáhnout, a proto je takový upytlačený kus přímo na místě činu pytláky rozporcován a odnášen po částech.

V první fázi (po rozporcování velké zvěře) odnáší pytláci většinou hlavu s trofejí a obě zadní kýty. Teprve potom odnáší ostatní části zvěřiny - tj. obě plece, krk a hřbet, přičemž na místě činu často zůstává hrudní koš, který je bez dalšího rozporcování zbytečně objemný.⁷⁰⁾

8.2.2.3 Pytláctví páchané organizovanou skupinou pachatelů

Pytláctví, páchané organizovanou skupinou pachatelů, je bezesporu nejzávažnější formou pytláctví vůbec. Každý z členů této organizované zločinecké skupiny má přesně vymezené úkoly, které musí plnit. Celý zločinecký gang je řízen šéfem, který má svého zástupce, a je tvořen třemi dílčími skupinami.

První skupinou je skupina střelců, kteří mají za úkol s pomocí speciálních motorových vozidel, jenž jsou vybavené výkonnými halogenovými přídatnými světlometry, nalézt zvěř, oslnit ji a zastřelit. Tato skupina většinou používá (mimo výkonných terénních automobilů a samonabíjecích kulovnic) také satelitní navigační techniku, mobilní telefony aj., pomocí nichž se přesně orientuje i v neznámém terénu. Tato skupina, někdy složená i z osádek až čtyř motorových vozidel, operujících v několika lokalitách (honitbách) současně, okamžitě po usmrcení zvěře z místa činu ujíždí, přičemž s sebou zvěř nebere, ani ji neošetřuje (nevyvrhne). Šéfovi gangu pouze podává informaci o přesné lokalitě lovu.

Po určitém čase, pokud se neobjeví v blízkosti místa lovu policejní vozidlo, či vozidlo myslivecké, lesní popř. jiné stráže, je do prostoru vyslána druhá, tzv. „transportní“ skupina. To je skupina v počtu tří až čtyř osob, vybavená rovněž terénním automobilem typu pick-up s navijákem, jejímž úkolem je naložit zastřelené kusy zvěře a co nejrychleji je transportovat na předem určené místo, většinou do nějakého odlehlého statku či stodoly apod.

Až na tomto místě nastupuje třetí, tzv. „likvidační“ skupina, která zajišťuje rychlý vývrh zvěře a její transport k překupníkovi, který na místě vyplácí v hotovosti peníze.

Tato organizovaná trestná činnost je většinou páchána v noční době a v odlehlých mysliveckých revírech, popř. i v nedostatečně zajištěných, či nedbale střežených oborách, v nichž je zvěř koncentrována na poměrně malé rozloze. Veškerá tato organizovaná trestná činnost, včetně odvezení zvěřiny a vyinkasování příslušných finančních částek, je páchána pod rouškou noci, kdy je minimální nebezpečí odhalení. V řadě případů zjištění takovéto trestné činnosti (např. když myslivec čeká v takto přepadeném revíru v noci na divočáky a přímo z místa tuto trestnou činnost okamžitě ohlásí mobilním telefonem), je zaznamenávána značná časová prodleva do doby příjezdu policie na místo činu. V důsledku toho se takřka vždy podaří zločineckým gangům, vybaveným špičkovými terénními vozy, ujet do bezpečí.⁷¹⁾

8.2.3 Klasifikace pytláctví podle nástrojů použitých k dokonání pytláctví

Vzhledem k nástrojům, použitým k dokonání trestného činu pytláctví, lze pytláctví členit takto:

- pytláctví páchané pomocí střelných palných zbraní (loveckých, sportovních, vojenských, nebo vyrobených nelegálně), zbraní mechanických (kuše, luky, praky), nebo zbraní plynových;
- pytláctví páchané jinými způsoby (např. chytání zvěře do ok, do želez, na lep, do sítí, do pastí a zamaskovaných jam, usmrcování zvěře motorovým vozidlem, usmrcování ryb pomocí trhavin a elektrického proudu, chytání ryb pomocí speciálních technických zařízení a speciálních návnad).⁷²⁾

8.2.3.1 Pytláctví páchané pomocí střelných zbraní

V současné době zcela jednoznačně převládá použití střelných zbraní. Nejvíce jsou využívány palné zbraně lovecké, tj. palné zbraně kulové (kulovnice, malorážka), palné zbraně brokové (brokovnice - buď dvojka, nebo broková kozlice), nebo palné zbraně kombinované (kulobrok, troják, trojče, čtyřče apod.), určené k loveckým účelům.

Velmi často jsou však k pytláctví využívány i sportovní zbraně, zřídká i zbraně vojenské - tj. zbraně původně určené k používání v armádách a veřejných ozbrojených sborech k vojenským a bezpečnostním účelům. Jedná se buď o zbraně pocházející z doby II. světové války, kterých je mezi našimi občany stále ještě mnoho, nebo o zbraně odcizené na vojenských útvarech. Řada těchto zbraní je však dodatečně upravena - odlehčena, zkrácena apod.

Samostatnou kapitolu tvoří zbraně, vyrobené pro pytlácké účely nelegálně - ať již s využitím součástek továrně vyrobených zbraní, či součástek vyrobených zcela podomácku. Někdy jde i o zbraně, opatřené tlumičem hluku výstřelu.

K pytláctví je v současné době hojně využíváno i mechanických zbraní, z nichž nejkvalitnější jsou kuše značky HORTON (USA) a sportovní luky zahraniční provenience. Účinnost těchto zbraní na několik desítek metrů je takřka stejná, jako účinnost střely, vypálené z lovecké kulovnice.

V souvislosti s pytláctvím dochází také ke zneužívání vzduchovek. Jsou jimi stříleni např. bažanti, ale i chránění drobní zpěvní ptáci. Řada těchto vzduchovek je jejich majiteli převrtávána na ráži 22 Long Rifle a jsou z nich vlastně nelegálně drženy malorážky. Jimi je pak stříleno zejména na zvěř srnčí, zaječí a na bažanty.⁷³⁾

8.2.3.2 Pytláctví páchané jinými způsoby

Případy pytláctví, páchaného jinými způsoby (chytáním zvěře do ok, do želez, na lep, do sítí, pastí a maskovaných jam apod.), nejsou časté a zpravidla ani tak nebezpečné. Tento způsob je většinou poměrně brzy odhalen lesníky či myslivci a pytlák je pak obvykle brzy dopaden.

Poměrně rozšířené je také úmyslné srážení lovné zvěře na silnicích motorovými vozidly. Tímto způsobem jsou zcizováni zejména zajíci. Při přistižení se pachatelé zpravidla vymluví, že zvěř přejet nechtěli a že ji odvázejí jen proto, aby ji odevzdali mysliveckému hospodáři.

K neoprávněným zásahům do výkonu práva myslivosti dochází také pomocí některých specifických metod či fíglů, které používají nejen pytláci zvenčí, tj. bez vztahu k právu lovu a ke konkrétní honitbě, ale i pytláci z řad pravodatných myslivců, a dokonce i těch myslivců, kteří mají správný výkon myslivosti sami dozorovat.

Jedním z nejnebezpečnějších těchto způsobů je zneužívání funkce mysliveckého hospodáře či oborníka. Ten si většinou ve spojení s některou loveckou kanceláří, či jen se skupinou lovu chtivých solventních podnikatelů, organizuje zcela nelegální a neohlášené hromadné lovy, zejména naháňky, nadháňky či nátlacky s pomocí podřízených lesních dělníků, loveckých psů i členů lovecké skupiny. Největší nebezpečí spočívá v tom, že při těchto nelegálních lovech dochází také ke střílení trofejově vysoce kvalitní vysoké zvěře, zejména samčích kusů zvěře jelení s oboustranně korunovitým kvalitním paroží a obdobně i vysoce kvalitních samčích jedinců zvěře daňčí. Tyto chovné kusy by měly být v každé honitbě či oboře zachovány. Po jejich ilegálním odlovu jsou tyto kusy obvykle ještě v honitbě rozporcovány pro vlastní

potřebu mysliveckého hospodáře, odborníka, zúčastněného personálu, popř. i členů lovecké skupiny. Někdy jsou papírově zoficiálně jako ulovené kusy zvěře samičí, která je bez paroží. V takových případech totiž není nutné loveckou trofej předkládat k posouzení její chovné hodnoty na povinnou loveckou přehlídku. Loveckou trofej si pak za dohodnutý úplatek odváží přímo lovec, který za ni zaplatí pochopitelně podstatně méně, než by byla její skutečná cena. Naopak myslivecký hospodář, odborník či nájemce lukrativní honitby či obory, získá tímto velmi snadným způsobem nelegální a nezdaněný mnohatisícový zisk.

Obdobně nebezpečná je i taková „soukromá iniciativa“ mysliveckého hospodáře či jiné odpovědné osoby v případě, že si sám a „ve vlastní režii“ zve lovu chtivé podnikatele, včetně zahraničních solventních lovců a bez souhlasu členské schůze konkrétního mysliveckého sdružení, či jiných odpovědných orgánů společnosti, nebo majitele či nájemce honitby, umožňuje tzv. „individuální lov“ trofejové zvěře vysoké - buď „na čekané“, nebo tzv. „šoulačkou.“ I zde dochází k odlovu trofejově nejvyspělejších kusů, aby úplatek za tento nelegální lov byl pro organizátora co nejvyšší. Navíc si v těchto případech lovec většinou odváží také veškerou zvěřinu, která se zpravidla porcuje v obydlí organizátora a jemu se také platí. Takto jsou mimo zvěře vysoké, tj. zejména zvěře jelení a daňčí, velmi často loveni nelegálně i srnci, mufloni a kamzíci, na noční čekané pak divoká prasata.

Další, obdobně nebezpečnou praktikou, je situace, kdy takovou činnost organizuje sám některý, většinou řadový, leč v lesním domku či na hájence, odlehle od nejbližší obce, bydlící myslivec. Takový myslivec, či bývalý hajný apod., znalý místních poměrů a věcí, velmi často provádí takovou nelegální činnost „ve své režii“ i v cizí honitbě, nebo ve spolupráci s tamním lesním personálem, přičemž se o zisk dělí.⁷⁴⁾

Velmi nebezpečným zdrojem nelegálních příjmů některých myslivců je tzv. „univerzální“ či „věčná“ povolenka.

Lovec – myslivec obdrží povolenku k lovu příslušného druhu spárkaté zvěře (např. srnce). Následně realizuje odlov zvěře „polopytláckým“ způsobem, tzn. že se pohybuje tak, aby nebyl viděn (především kolegy ze spolku). Postupně loví jednotlivé kusy zvěře tak dlouho, než je spatřen. Po prvním „prozrazení“ je kus odvezen ke kontrole mysliveckému hospodáři a „řádně“ nahlášen. Tento způsob je možné realizovat buď volným pohybem po honitbě (delší trasa k vozidlu či domovu zvyšuje nebezpečí spatření), nebo velice užívaným způsobem odstřelu z auta (nebezpečí spatření je omezeno na minimum, výhodami jsou vysoká rychlost, pohyblivost, akční rádius a možnost ukrytí ulovené zvěře). Prakticky nehrozí nebezpečí prokázání pytláctví a následného postihu, neboť se loví s platnou povolenkou. Někteří myslivci přiznávají, že jsou schopni v lovecké sezóně ulovit na jednu povolenku k lovu 10 až 15 kusů srnčí zvěře.

Specifickým případem páchání pytláctví je tzv. „dvojstřel“, který bývá praktikován dvojicí ilegálních lovců (příp. i myslivců), zejména na černou zvěř na čekané u vnadišť. Oba lovci sedí spolu na posedu, příp. na „kazatelně.“ Sektor vnadiště mají předem rozdělen na dvě části. Po příchodu tlupy černé zvěře na vnadiště počkají, až se zvěř rozptýlí a každý si na svém sektoru vybere jeden kus. Po zamíření jeden z nich odpočítá „na tři“ a oba potom současně vystřelí. Pytláci pak odváží oba kusy, myslivci hlásí jednu ránu a jeden kus ulovené zvěře.⁷⁵⁾

Obdobně nebezpečná, ovšem poněkud méně četně využívaná, je i metoda současného zastřelení dvou kusů jednou ranou, která je však využitelná pouze v případě silné kulové zbraně se speciálním střelivem. Pochopitelně i zde dochází k přiznání pouze jednoho kusu, většinou toho menšího, takže při současném odlovu srny a srnčete, je přiznáno pouze srnče a srna je zatajena.⁷⁶⁾

Další specifickou formou páchání pytláctví je tzv. „vykradačství.“ Vykradači pracují ve skupinách (alespoň ve dvou

osobách) a zaměřují se na chovatelská zařízení k trvalému, případně sezónnímu chovu zvěře. Vykrádání chovatelských zařízení, specializovaných na chov zvěře pernaté, je dnes zaměřeno na chovatelské zařízení sezónní, tzn. voliéry mysliveckých subjektů, v nichž jsou chováni bažanti a kachny k dalšímu vypuštění do honitby. Tato sezónní zařízení (na rozdíl od tradičních zařízení – bažantnic) nejsou trvale hlídána, což umožňuje naprosto bezpečné krádeže od několika desítek, do několika set kusů zvěře. Praktikuje se tak, že vybraní členové skupiny hlídají přístupové trasy k chovatelskému zařízení, zatímco se ostatní nerušeně věnují vykrádání. Při možnostech využití dnešní spojové techniky (mobilní telefony, vysílačky aj.), je dopadení těchto organizovaných skupin velice omezeno.⁷⁷⁾

V dnešní době bohužel existuje řada způsobů, jak obejít platné právní předpisy. Například nařízení, týkající se „plombování“ spárkaté zvěře pomocí nesnímatelné plomby, se obchází tak, že potenciální pytlák u sebe sice má jak povolenku k lovu, tak i všechny ostatní potřebné doklady a dokonce i plombu. Tu však nenasazuje nesnímatelným způsobem ihned po odlovu zvěře na místě, jak je stanoveno, ale je připraven tak učinit (zvěř „oplombovat“) v případě, že mu hrozí kontrola ze strany policie, myslivecké stráže, či mysliveckého hospodáře. Na takovou činnost má pytlák - myslivec vždy dostatek času a pokud to nestihne, najde vždy vhodnou výmluvu - např. že má plombu (či evidenční list) v autě, ke kterému právě jde, nebo že plombu ztratil v lese a musí ji nalézt až za světla apod., což většinou působí věrohodně a případná kontrola bývá takto oklamána.⁷⁸⁾

9. Metodika vyšetřování trestného činu pytláctví

9.1 Počáteční etapa vyšetřování trestného činu pytláctví

9.1.1 Postup při přijetí oznámení

Vzhledem k charakteru páchaní trestného činu pytláctví lze důvodně předpokládat, že v neprospěch vyšší objasněnosti tohoto činu působí mj. i značný stupeň latence.

Výchozí informace o okolnostech spáchání trestného činu pytláctví, jsou získávány zpravidla oznámením o trestném činu, které obvykle podává vlastník nebo nájemce postižené honitby, popř. jím ustanovený odpovědný zástupce, např. myslivecký hospodář.

V některých případech podává oznámení kterýkoliv myslivec, který pachatelovo jednání na vlastní oči sledoval v honitbě. Je-li pytlák ještě v revíru a domnívá-li se, že o něm nikdo neví, může být zadržen ještě na místě činu. K takové situaci však dojde pouze za ideálních podmínek, kdy má oznamovatel u sebe mobilní telefon a přímo z místa vyrozumí buď policejní útvar, nebo hajného (lesního či mysliveckého hospodáře), který, protože lokalitu důvěrně zná, nasměruje policisty k uvedenému místu a je jim dále k dispozici.

Někdy myslivec, nebo myslivecká stráž, sledují pytláka po trase pohybu, např. až k jeho automobilu, zjistí státní poznávací značku a typ vozu a oznámení je učiněno až následně. Řada podnětů k vyšetřování může také pocházet od běžných všímavých občanů.⁷⁹⁾

I když každé oznámení od občana s sebou nutně přináší řadu úkonů, které je povinen každý policista, přijímající oznámení,

neprodleně provést, je třeba si každého takového oznámení od občana vážít. Ve všech případech osobních oznámení občanů, kdy se občan dostaví na policejní útvar a je zde ochoten sdělit podstatné informace o spáchaném či připravovaném trestném činu, je bezpodmínečně nutné věnovat tomuto občanovi mimořádnou pozornost. To platí zejména v případech, kdy tento občan oznamuje, že trestný čin je teprve páchán a je tudíž možno ještě zabránit jeho dokonání (případ vyžaduje okamžitý zásah policie na místě); či případ, který je teprve ve stádiu přípravy k jeho spáchání a lze mu tedy předejít; ale i v případech, kdy byl již trestný čin dokonán a oznamovatel zná některé podrobnosti o trestném činu či pachateli.⁸⁰⁾

Patřičnou pozornost je však třeba věnovat i všem anonymním oznámením, týkajících se pytláctví, neboť řada občanů chce poukázat na porušování zákonů, ale sama nemá odvahu v případě vystupovat v roli svědka, zejména nejsou-li sami přímo poškozenými.

Zjištění případů pytláctví vlastními orgány policie je doposud méně časté a vyplývá zejména z toho, že policisté neznají v potřebném rozsahu mysliveckou, ani rybářskou problematiku, natož některé související právní normy a interní předpisy, a mnohdy proto sami nevědí, co by měli v konkrétních případech kontrolovat.⁸¹⁾

9.1.2 Příjezd na místo činu a pátrání po „horké stopě“

Hlavní zvláštností vyšetřování trestných činů pytláctví je skutečnost, že až na skutečné výjimky jde o trestné činy latentní povahy. Pachatel je většinou na místě činu sám a má-li dost času, což bývá např. v odlehlých částech honitby, v hornatých či jinak obtížně přístupných částech revírů, v podstatě nemusí nic maskovat ani jinak zakrývat, neboť biologické stopy zničí první déšť a případný

„vývrh“ likvidují ještě v noční době divočáci, lišky či další dravci. V lokalitách bližších obydleným osadám však pytlák již od počátku musí počítat s možností brzkého odhalení. Menší kusy zvěře proto buď vůbec nevyvrhne a odnáší je celé od místa střelby do jiné části honitby, nebo k přistavenému vozidlu, nebo zahlazuje stopy činu tím, že zvěř vyvrhne a „vývrh“ zahrabává do země, nebo jej přikrývá.

První zásah na místě činu připadá proto v úvahu pouze v případech, kdy je pytláctví oznámeno bezprostředně po jeho spáchání, např. očitým svědkem, nebo je-li nalezen čerstvě střelený kus zvěře. Zde je možno okamžitě povolát psovoda se služebním psem, který vypracuje stopu např. k pachatelovu vozidlu, nebo k jeho bydlišti, bydlí-li pytlák v nejbližším okolí. I v případech, kdy služební pes stopu pouze naznačí, je možné ihned zorganizovat pátrání po „horké stopě“ a pachatele zadržet, např. při zorganizované silniční kontrole.

Jde-li ovšem o případ, který je objeven opožděně (například tak, že se nalezne torzo zvěře), je třeba následně zjistit způsob usmrcení a začít pátrání ve směru ke zbrani a od ní pak k jeho majiteli. Zjišťují se např. osoby, pohybující se v dané lokalitě ve snaze dospět ke konkrétnímu jedinci, který skutečně vystřelil. Tato cesta je poměrně obtížnější a vyžádá si zcela nepochybně několikanásobně delší časové období, než pátrání po „horké stopě.“

V průběhu vyšetřování je třeba dokázat, že určitá osoba navštěvuje či navštívila danou lokalitu; že byla, či mohla být, vyzbrojena zbraní, která způsobila zvěři zranění; že taková osoba má kontakty na nelegální výkupní místa atd. Tyto informace se většinou podaří zjistit, neboť ve většině mysliveckých sdružení je vedena evidence myslivců ve vztahu ke konkrétním místům možného lovu s uvedením dne, popř. i bližšího časového vymezení, dále evidence vydaných povolenek k lovu konkrétního druhu zvěře a evidence vydaných plomb k označení ulovené zvěře spárkaté.

V některých organizacích se také povinně hlásí a evidují jednotlivé kulové i brokové rány, vystřelené v honitbě. Poměrně rychle je tedy možné od myslivců z konkrétní honitby zjistit, zda některý z nich byl v konkrétní části honitby a jestli zde střílel, po čem a s jakým výsledkem.⁸²⁾

9.1.3 Odhalení místa činu a zajištění stop

Je-li známo místo činu, provede se jeho ohledání. Všechny nalezené stopy (zejména stopy trasologické a biologické) a další nalezené předměty (včetně vystřelené nábojnice), musí být zadokumentovány.⁸³⁾

Ohledání se koná, mají-li být přímým pozorováním zjištěny skutečnosti, důležité pro objasnění věci. K tomuto úkonu se zpravidla přibere kriminalistický technik, kriminalistický expert, nebo jiný odborník.

Ohledání je samostatnou metodou kriminalistické praktické činnosti, založenou na bezprostředním pozorování. Jde o bezprostřední pozorování konkrétním policistou, který sám, prostřednictvím svých smyslových orgánů, poznává určitá fakta na místě samém, zkoumá je, hodnotí a předepsaným způsobem i podchycuje.

Význam ohledání, jako metody kriminalistické praktické činnosti, je značný. Ohledání je totiž vedle oznámení trestné činnosti přímým svědkem události, druhým nejvýznamnějším prostředkem (úkonem) v konkrétní věci, která je vyšetřována.

Na kvalitě ohledání mnohdy závisí nejen prvotní a neodkladné úkony, ale i úspěšný postup v objasňování a vyšetřování celého případu. Lze konstatovat, že význam ohledání spočívá zejména v možnosti:

- bezprostředního studia situace, prostředí, nebo stavu jednotlivých objektů, a to za účelem zjištění charakteru a okolností prověřované události či jevu, v němž je spatřován trestný čin;
- nalezení, zkoumání a hodnocení stop, věcných a listinných důkazů;
- získání informací, potřebných pro tvorbu kriminalistických verzí;
- získání základních údajů pro organizaci a plánování vyšetřování i pro operativně pátrací činnost, a
- odhalování příčin a podmínek, které trestnou činností či prověřovanou událost umožnily, nebo k ní napomáhaly.⁸⁴⁾

Stopy trestného činu pytláctví jsou velice rozmanité, neboť jsou závislé nejen na způsobu spáchání konkrétního trestného činu, použitých nástrojích, počtu spolupachatelů, ale i na konkrétních podmínkách v době spáchání trestného činu, včetně podmínek povětrnostních a jiných. Počet a druh stop, které lze nalézt na místě konkrétního trestného činu pytláctví, vždy závisí na konkrétních okolnostech každého případu.

Typickými stopami u všech forem pytláctví jsou plošné i plastické stopy trasologické, zejména stopy po obuvi a stopy po pneumatikách motorových i nemotorových vozidel; dále stopy biologické, zejména části a zbytky zvířecích a rybích těl, včetně zvířecí a rybí krve; a stopy věcné, tj. věci zapomenuté pytláky na místě činu, či ztracené při úniku z místa činu.

Z některých stop, zjistitelných na místě činu, lze dekodovat i určité subjektivní determinanty, tj. ty faktory, jejichž nositelem je pachatel. Za ideálních podmínek tak lze například zjistit některé somatické vlastnosti pachatele, jako např. jeho celkovou tělesnou konstituci, hmotnost, výšku či tělesné proporce, které ovlivňují volbu střeleckého stanoviště, pohyb na místě činu apod. Někdy lze vyčíst i psychické a psychomotorické vlastnosti pachatele, např. schopnost rychlého běhu při úniku z místa činu, schopnost šplhat po stromech,

schopnost střelby z pytlácké zbraně za ztížených podmínek, dále schopnosti intelektové (rozumové), charakterové vlastnosti, temperament, ale i zájmy pachatele, či psychické poruchy. Některé stopy v materiálním prostředí mohou odrážet i věk či pohlaví pachatele.

Typickými stopami jsou zejména stopy nalezené na místě, odkud bylo na zvěř stříleno. Velmi často bývá toto místo typickým způsobem ušlapáno v důsledku delšího pobytu pytláka, postávajícího na konkrétním malém místě, tj. v určitém prostoru, většinou ne širším než dva metry. Při zjištění tohoto místa (stanoviště) pytláka - střelce, je zapotřebí věnovat zvýšenou pozornost zejména nálezu a zajištění všech trasologických stop, které se zde nacházejí - a to i tehdy, jsou-li částečně zhmožděné a tudíž nevykazují schopnost využití k individuální identifikaci, ale pouze k identifikaci druhové. I tyto stopy většinou mají pro další vyšetřování případu důležitou informační hodnotu.

Zcela typickou stopou na zjištěném místě (stanovišti) pytláka – střelce je nábojnice, která má pro následné vyšetřování a identifikaci konkrétní zbraně zcela nenahraditelnou úlohu. Nábojnice sama určuje nejen konkrétní ráži použité kulové lovecké (či jiné) zbraně, ale vykazuje i zcela jedinečné mechanoskopické stopy, vytvořené konkrétní použitou zbraní, např. specifické rýhy, vzniklé vysouváním náboje ze zásobníku, specifické stopy po zasouvání náboje do nábojové komory pomocí závěru konkrétní zbraně, stopy po určitých anomáliích nábojové komory konkrétní zbraně, jakož i stopy vzniklé při vytahování či vyhazování již prázdné nábojnice z nábojové komory pomocí vytahovače či vyhazovače konkrétní zbraně. Nábojnice může rovněž sloužit k identifikaci konkrétně použitého střelného prachu (specifického složení, použitého konkrétním výrobcem náboje), konkrétní zápalky a výrobcem použité zápalkové složky a v některých případech

i k identifikaci střely, která byla z této nábojnice pomocí pytlácké zbraně vystřelena.

Protože jsou tyto skutečnosti všeobecně známé, většina pytláků si je uvědomuje a činí opatření k tomu, aby nábojnice na místě střelby nemohla být nalezena. K absenci nálezu nábojnice na stanovišti střelce může přispět skutečnost, že po výstřelu u většiny klasických zbraní (u opakovacích loveckých kulovnic, kulových kontenderů či u revolverů) zůstává prázdná nábojnice v nábojové komoře či ve válci revolveru a je pachatelem odnesena z místa činu v samotné zbraní. To však platí pouze v případě, že byla vystřelena pouze jediná rána, pytlák pomocí závěru opakovací kulovnice opětovně nenabíjel nový náboj, nebo pokud pytlák použil ke střelbě klasického revolveru či obdobné zbraně s využitím revolverového válce. Pokud je výstřel opakován, je nábojnice většinou automaticky vyhozena ze zbraně před zasunutím nového náboje do nábojové komory. Pokud ji pachatel v okamžiku jejího opouštění nábojové komory či výhozného okénka nezachytí, většinou již nemá čas ji hledat a tato zůstává na stanovišti střelce, kde by měla být nalezena. Stejně to platí i u zbraní samonabíjecích, tj. poloautomatických či automatických.

Někteří pytláci, kteří používají buď klasických opakovacích kulovnic, nebo samonabíjecích moderních kulovnic, používají různé speciální schránky či jiná záchytná zařízení, připevněná ke zbraní právě s cílem zachycení vyhazované prázdné nábojnice. Skutečnost nenalezení prázdné nábojnice na místě střelce, ani v jeho okolí, by neměla být podceňována. V takovém případě by mělo být místo, z něhož bylo stříleno (stanoviště střelce - pytláka), ohledáno šířeji, neboť pytlák může vystřelenou nábojnici odhodit až na trase z místa střelby k upytláčené zvěři, popř. k transportnímu vozidlu - a to i proto, aby u něho v případě zadržení nebyla nábojnice nalezena.

Fakt nenalezení nábojnice však může upozornit i na skutečnost, že ke střelbě mohlo být použito perkusní zbraně (buď dlouhé, či pouze perkusního revolveru), nebo střelné zbraně, vystřelující šípy s loveckými ocelovými bodno-řeznými hroty (např. kuše či luku). Na stanovišti střelce - pytláka bývají často nalezeny i nejrůznější podpěrky vytvořené z větví, sloužící pytlákovi pro oporu zbraně k jistějšímu výstřelu. I tyto podpěrky mají určitou informační hodnotu a mimo jiné vypovídají také o manuální zručnosti konkrétního pytláka.

Nejširším nalezištěm kriminalistických stop takřka všeho druhu bývá místo, kde byla zvěř zasažena střelou, či kde po úniku z tohoto místa zasažení zvěř zhasla. Toto místo je třeba vždy nalézt a důkladně ohledat, přičemž je nutné mít na paměti, že podle použité zbraně a konkrétního náboje (ráže náboje, prachové náplně a konstrukce speciální střely), je nutné toto místo hledat ve vzdálenosti od několika metrů od stanoviště střelce, až do vzdálenosti 350 metrů, a to všemi směry. Nedaří-li se toto místo nalézt, je vhodné urychleně požádat o spolupráci odborníka či místa znalého myslivce. Ten je většinou schopen situaci místa nálezu vyhodnotit a podle nástřelu a ostatních stop určit směr, odkud bylo stříleno. Ve většině takových případů je místo nástřelu a místo, odkud bylo stříleno, propojeno zcela zřetelnou pěšinkou trasologických stop pachatele - a to buď pěšinkou vzniklou na měkkém či sypkém podkladovém materiálu (např. písečná pláň, uvláčené pole, ornice apod.), popř. stěrem rosy na porostu, kterým pytlák prošel od stanoviště střelce na místo nálezu zasažené zvěře. Na místě nálezu zvěře je třeba zjistit, zadokumentovat a všemi využitelnými metodami zajistit všechny zde se nacházející stopy - od stop trasologických, přes stopy věcné, až po stopy biologické. Biologické stopy jsou na takovém místě vždy (vývrh zvěře; krev zvěře – myslivecky „barva“; části tkání zvěře, oddělené působením pláště či jádra střely atd.),

a to i v případě, že pytlák upytláčenou zvěř na místě samém nevyvrhl ani neporcoval.⁸⁵⁾

9.2 Následná etapa vyšetřování trestného činu pytláctví

Mezi nejdůležitější metody, které se využívají v rámci následné etapy vyšetřování pytláctví, patří zejména výslech obviněného, výslechy svědků a kriminalistické expertízy.⁸⁶⁾

9.2.1 Výslech obviněného

Cílem výslechu obviněného je především zjistit stanovisko obviněného k předmětu obvinění a pokud možno také úplné a věrohodné údaje, které mají přispět ke zjištění činu, nebo jiných skutečností v trestní věci. Obviněný nemá v trestním řízení jen postavení procesní strany, ale jeho výpověď vždy byla a při hledání pravdy nadále je jedním z nejdůležitějších důkazních prostředků. Stanovisko obviněného k podstatě obvinění je proto nepominutelnou součástí dokazování. Není však vlastním cílem řízení. Tím je zjištění pravdy.⁸⁷⁾

Výslechem obviněného je třeba objasnit zejména způsob spáchání činu. Výslech proto musí být dostatečně detailní a měl by být orientován na podrobný popis přípravy ke spáchání pytláctví, způsobu jeho provedení a utajování činu. Výslechem získané detailní znaky jednání je třeba dalšími důkazy prověřit, což může mít podstatný význam v pozdějších stadiích řízení, zejména v řízení před soudem, kde může obžalovaný tvrdit, že všeobecnou znalost v hrubých rysech získal z tisku, zná ji z doslechu, ze vznesení obvinění, z otázek při jeho výslechu, popř. z jiných zdrojů. V neposlední řadě

může i tvrdit, že byl k takové výpovědi donucen. Aby se tomu předešlo, je vhodné dokumentovat výslech i jinými technickými prostředky, např. zvukovou nahrávkou či videozáznamem. U složitějších případů je vhodné využít i speciální výslechové místnosti (např. v případech organizované skupiny).⁸⁸⁾

Je třeba mít na paměti, že obviněný není (na rozdíl od svědka) povinen vypovídat. Není povinen dokonce ani uvádět výhradně pravdivé skutečnosti a je v tomto ohledu omezován jen nebezpečím trestního stíhání po trestný čin křivého obvinění podle § 174 trestního zákona. Pokud se však v průběhu řízení prokáže, že obviněný uváděl na svou obhajobu nepravdivé skutečnosti, nezůstává takový přístup obvykle bez vlivu na hodnocení jeho osoby orgány činnými v trestním řízení, byť i jen tím, že mu nebudou přiznány při výměře trestu žádné polehčující okolnosti.⁸⁹⁾

Při vyšetřování pytláctví je tedy možné setkat se se specifickými způsoby smyšlené obhajoby. Vyskytuje se např. tvrzení obviněného, že střelenou zvěř v lese pouze náhodou našel, že ji chtěl odevzdat, ale nevěděl komu a proto ji ponechal doma. Někdy obvinění dokonce tvrdí, že právě proto, aby se zvěřina neznehodnotila, ji byli nuceni rozporcovat a uložit do mrazícího boxu. K vyvracení takových obhajob je třeba argumentovat zajištěnými důkazy.

Důraz je třeba klást na monologickou část výslechu obviněného, která nemá být často vyslychajícím přerušována. Doporučuje se přerušit ji pouze výjimečně, pokud se vyslychaný podstatně odchyluje od předmětu výpovědi. Z příliš častého zasahování do výpovědi může obviněný zjistit, co asi o jeho trestné činnosti vyslychající ví, nebo neví, a proto může některé důležité informace zamlčet. Vyslychající by měl provádět již během monologické části výpovědi analýzu výpovědi a upřesňovat taktické záměry pro část dialogickou.

V dialogické části výslechu obviněného musí vyslychající klást stručné, ale jasné a výstižné otázky tak, aby jim vyslychaný porozuměl a byl schopen na ně stejně jasně odpovídat. Pokud se vyslychají obvinění spolupachatelé, je vždy třeba již v rámci přípravy výslechu zjistit, kdo z těchto spolupachatelů hrál okrajovou roli a výslech začít právě u něho. Spolupachatelé jsou totiž často předem dohodnuti o obsahu budoucí výpovědi. Nezřídka se stává, že organizátorskou a řídicí činnost svádí jeden na druhého a podíl jednotlivých pachatelů se musí velmi pracně dokumentovat.⁹⁰⁾

9.2.2 Výslech svědka

Svědek je osoba rozdílná od obviněného, která byla vyzvána orgánem činným v trestním řízení, aby jako svědek vypovídala o tom, co je jí známo o trestném činu, jeho pachateli a o okolnostech důležitých pro trestní řízení - přesněji o okolnostech, které viděla, slyšela, nebo jinak vnímala svými smysly.

Proto, aby se někdo stal svědkem, musí být splněny zejména následující podmínky:

- výpověď svědka musí být učiněna před příslušným orgánem činným v trestním řízení, a to za splnění dalších procesních předpisů;
- svědek musí být schopen správně vnímat a vypovídat o okolnostech případu;
- svědek není obviněný (pojem obviněný je třeba vykládat v širším smyslu - fyzická osoba, proti které se koná trestní řízení, nebo která je v přípravném řízení trestním osobou podezřelou, nebo která je osobou obžalovanou);
- svědkem také není spoluobviněný v téže věci, ledaže proti němu nebylo, ani nemohlo být vedeno trestní řízení - např. pro nedostatek věku, promlčení, amnestii, individuální milost atd., či řízení

skončilo odsuzujícím nebo osvobozujícím pravomocným rozsudkem, nebo pravomocným zastavením trestního stíhání;

- svědek je osoba odlišná od orgánů činných v trestním řízení, nebo jiné osoby činné v téže věci - např. jako pomocná osoba, znalec, nebo obhájce.

České trestní řízení připouští, aby jako svědek byl slyšen i poškozený. U tohoto druhu svědka je ovšem třeba zpravidla přihlídnout k tomu, že jeho výpověď může být zkreslena jednostranným zájmem na náhradě škody, resp. u poškozeného, který požadavek na náhradu škody uplatnit nechce či nemůže, pak zvýšenou snahou o usvědčení obviněného, jako formu odplaty za spáchaný trestný čin.

Současný trestní řád, jako jednu z forem projevu zásady volného hodnocení důkazů, nestanoví přesné podmínky svědecké způsobilosti. Svědky mohou být naši i cizí státní občané, osoby nezletilé, osoby s vadami fyzickými nebo psychickými (ať rázu přechodného nebo trvalého), osoby příbuzné nebo v poměru obdobném a také poškozený.

Svědecká výpověď je důležitým důkazním prostředkem. Na tom nic nemění zkušenost, že svědecké výpovědi často trpí nepřesnostmi a rozpory. Orgány činné v trestním řízení musí příčiny nedostatků ve svědeckých výpovědích znát a usilovat o jejich odhalení.

Z praxe orgánů činných v trestním řízení vyplývá, že mezi svědky lze z hlediska věrohodnosti jejich výpovědí rozlišovat dvě skupiny:

a) Nespolupracující svědci. Takovými svědky mohou být osoby, které:

- vypovídají jinak, než během přípravného řízení;
- vědomě či nevědomě zapomínají skutečnosti, které jsou podstatné;
- vypovídají stejně nepravdivě, jako během přípravného řízení – a to jak ve prospěch obviněného, tak i v jeho neprospěch.

b) Spolupracující svědci. V tomto případě jde o svědky, kteří vypovídají způsobem, který orgány činné v trestním řízení očekávají. Nicméně se může stát, že svědek nevypovídá jasně a způsobem, jakým by si orgán činný v trestním řízení přál.⁹¹⁾

9.2.3 Kriminologické expertízy

Kriminologická expertizní činnost je složitý proces vysoce odborného získávání důležitých důkazů v boji se zločinem. Vyžaduje vysoce kvalifikované subjekty (znalce) z řady vědních oborů, jejich úzkou spoluprací se zainteresovanými orgány činnými v trestním řízení, popřípadě i s dalšími, většinou již pomocnými osobami a také složité a mnohdy značně náročné vědecké přístupy řešení.

Aby bylo zabezpečeno, že výsledky expertizní činnosti budou vždy na potřebné úrovni, musí celý expertizní proces projít třemi základními, ale neopomenutelnými stadii, a to:

- přípravným stadiem,
- stadiem vlastního znaleckého zkoumání,
- stadiem vyvozování a formulace závěrů.

Příslušný orgán, který v řízení ustanovil znalce, vymezí ve svém opatření jeho úkol, podle okolností případu také formu otázek tak, aby se znalec zabýval jen takovými skutečnostmi, k jejichž posouzení je třeba jeho odborných znalostí.

V přípravném stadiu znaleckého zkoumání se znalec seznamuje zejména s materiály, které jsou mu poskytnuty orgány činnými v trestním řízení a ujasňuje si otázky, které mají být vyřešeny. Zde si tedy znalec utváří základní obecné představy o stavu a znacích zkoumaných objektů, vypracovává hypotézy, určuje jaké vědecké metody a prostředky bude nutné k vyřešení případu použít, promýšlí jednotlivé postupy a posloupnost jejich použití

při zkoumání a vytváří si základní vstupní obraz ke zkoumanému objektu. V případě, že znalec dojde k závěru, že jemu předložené materiály ke zkoumání jsou nedostatečné, požádá o jejich doplnění orgán činný v trestním řízení.

V rámci stádia vlastního znaleckého zkoumání již přistupuje znalec k vlastnímu podrobnému a detailnímu zkoumání jednotlivých objektů, jejich stavu, vlastností a znaků.⁹²⁾ Objektem a předmětem kriminalistických expertíz při vyšetřování pytláctví jsou zejména:

- těla a zbytky těl upytlačených zvířat a ryb, s cílem zjistit jejich chovnou hodnotu, popř. vyčíslit vzniklou škodu;
- nábojnice nalezené na místě trestného činu a střely, vypreparované ze zajištěné zvěřiny, s cílem vytipovat a posléze i identifikovat použitou palnou zbraň;
- zajištěná palná zbraň s cílem zjistit, zda s touto zbraní bylo v rozhodnou dobu stříleno, jakými náboji a jakými střelami a zda zajištěné nábojnice a střely pocházejí z této zbraně;
- zkoumání zpracovaného masa zvěřiny či ryb, s cílem určit, o jaké části zvěřiny jde, z kolika a jakých kusů pochází a jaká je jeho cena;
- zkoumání trasologických stop (stopy obuvi, dopravních prostředků).⁹³⁾

Expertizní dokumentace celého průběhu a výsledků jednotlivých odborných úkonů, postupů a operací, pak tvoří základ znaleckého posudku či podávaného odborného vyjádření. Ve většině případů je pak také tato expertizní dokumentace přiložena ke kopii znaleckého posudku, kterou uchovává a archivuje znalec pro potřeby případného pozdějšího využití (nutnost doplnění znaleckého posudku, bližší osvětlení použitých znaleckých metod a postupů či doložení průběhu a výsledků znaleckého zkoumání, zjišťované následným výslechem znalce před soudem apod.).

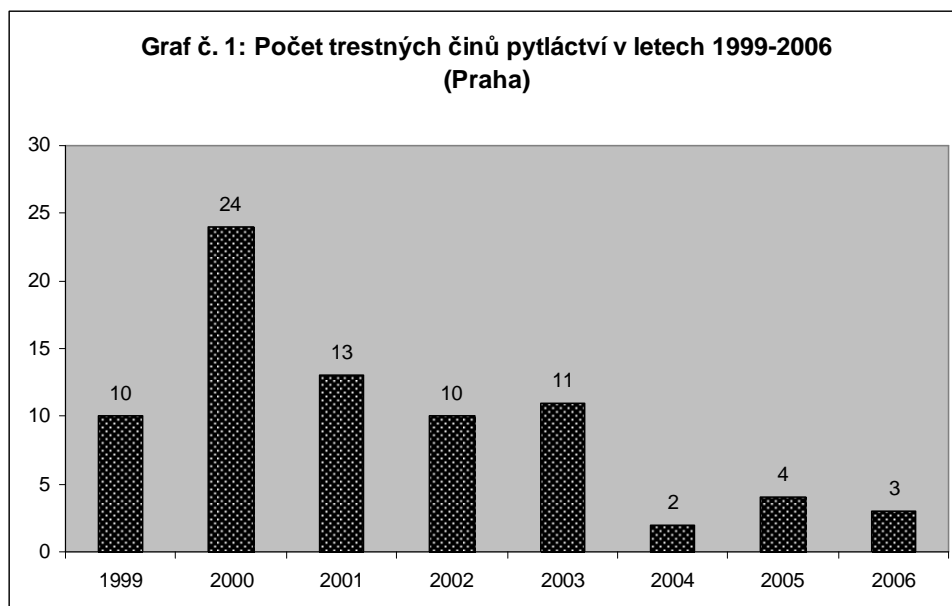
Stádium vyvozování a formulace závěrů znaleckého zkoumání je vrcholným stádiem znaleckého zkoumání, jehož cílem je utřídit zjištěné závěry a formulovat je do podoby využitelné v trestním řízení. Jde o poměrně složitý myšlenkový proces, který se uskutečňuje postupně a podkladově vychází ze stádia vlastního rozvinutého zkoumání. Vyvození objektivního a komplexního závěru je znalec schopen pouze na základě důkladné znalosti všech okolností konkrétního případu a jeho detailů. Odpovědi znalce na položené otázky od orgánů činných v trestním řízení, musí být zcela jednoznačné a srozumitelné a nesmějí připouštět neurčitý, či dvojitý výklad. Výsledkem stádia vyvozování a formulace závěrů znaleckého zkoumání, by mělo být formulování a vyslovení nezpochybnitelného a jasného závěru v podobě kategorického soudu. Teprve jestliže nelze tento kategorický soud vyslovit, může znalec stanovit pouze pravděpodobnostní závěr (tj. zda je taková věc vůbec možná či uskutečnitelná v konkrétních podmínkách, popř. v jakých podmínkách). Jestliže výsledky celého procesu znaleckého zkoumání nedovolují znalci odpovědět na položenou otázku ani pravděpodobnostním závěrem, musí znalec závěrečný výrok formulovat tak, že na položenou otázku nelze odpovědět.⁹⁴⁾

10. Diskuze a navrhovaná opatření

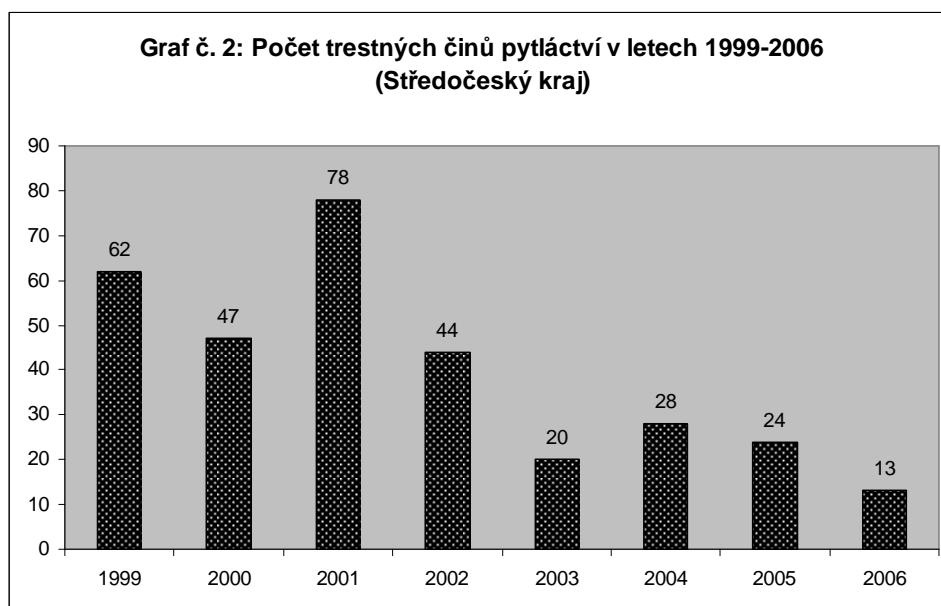
Prostřednictvím webových stránek Ministerstva spravedlnosti České republiky je možné získat přístup ke statistickým údajům o trestné činnosti, páchané na území naší republiky. Tato data jsou publikována ve formě tzv. „Ročenek kriminality.“ Zdrojem těchto údajů jsou jednotlivé státní zastupitelství a soudy, které je za účelem statistického zpracování každoročně poskytují Ministerstvu spravedlnosti České republiky.

Údaje nejsou zpracovány pro jednotlivé kraje ve smyslu zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ale pro kraje ve smyslu zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, jelikož v souladu s touto strukturou jsou členěny a organizovány policejní a justiční orgány.

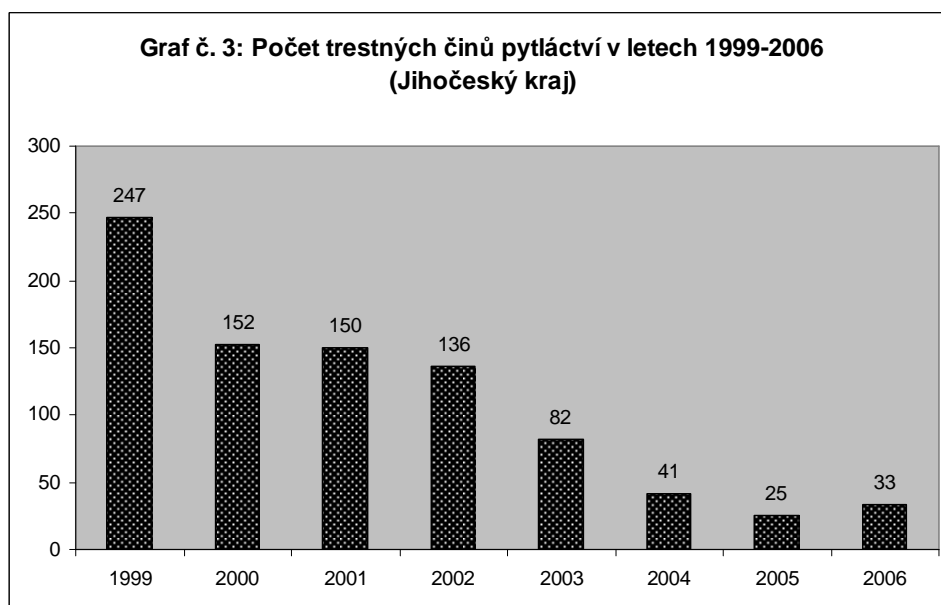
V ročnících 2000 – 2007 jsem vyhledal ty údaje, které se přímo týkají trestného činu pytláctví. Některé z nich, které pokládám za zajímavé, zpracuji do grafů a jejich obsah se pokusím okomentovat.

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky⁹⁵⁾

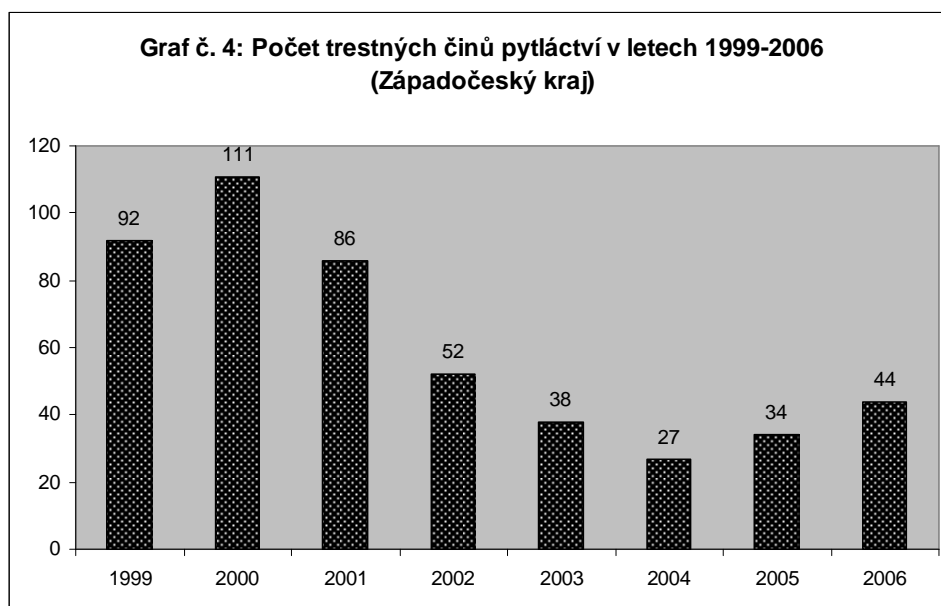

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

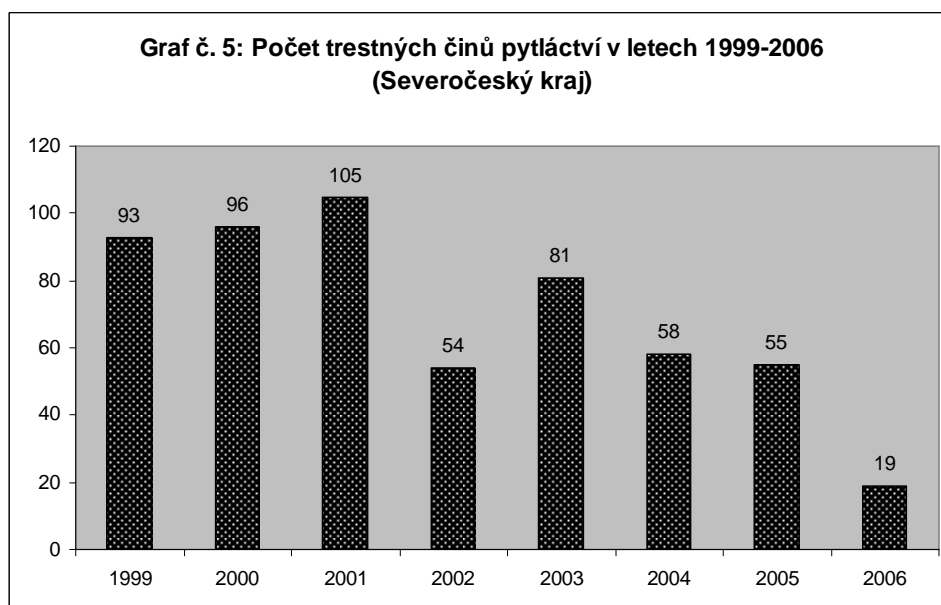

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

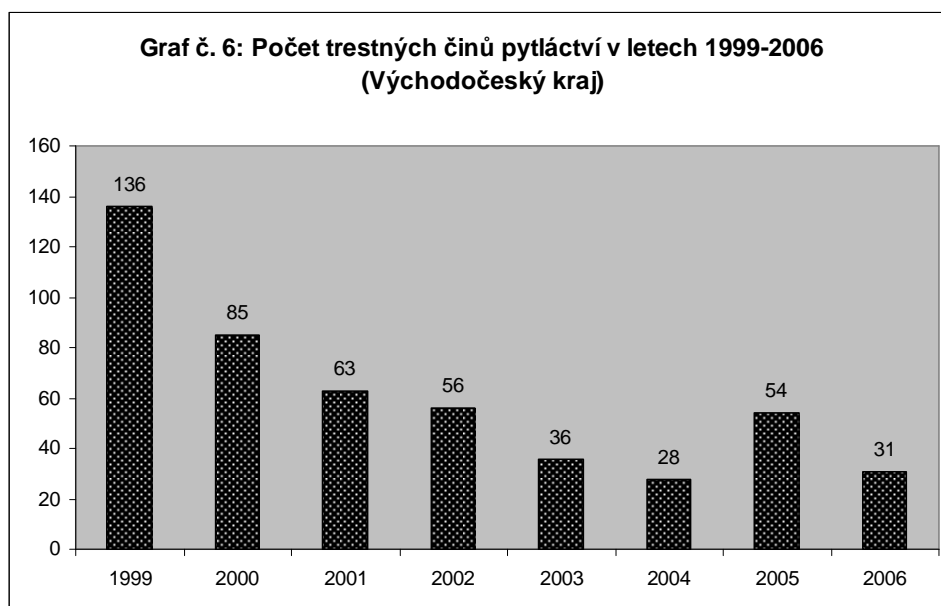

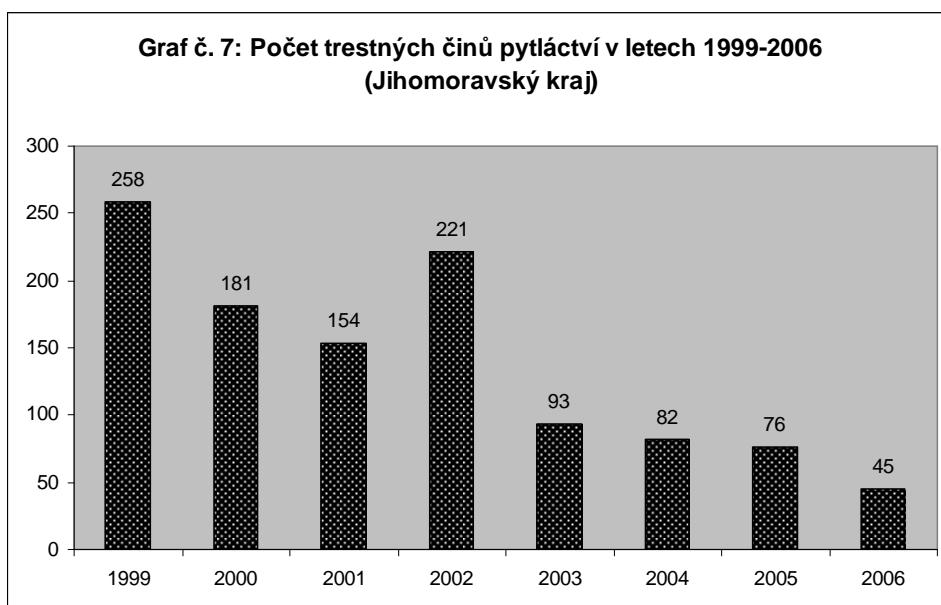
Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

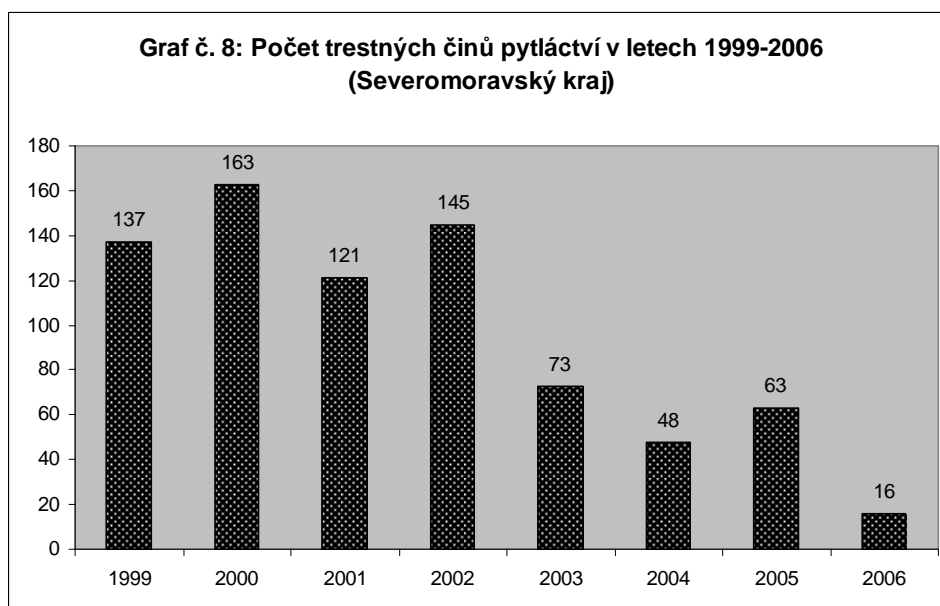
Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

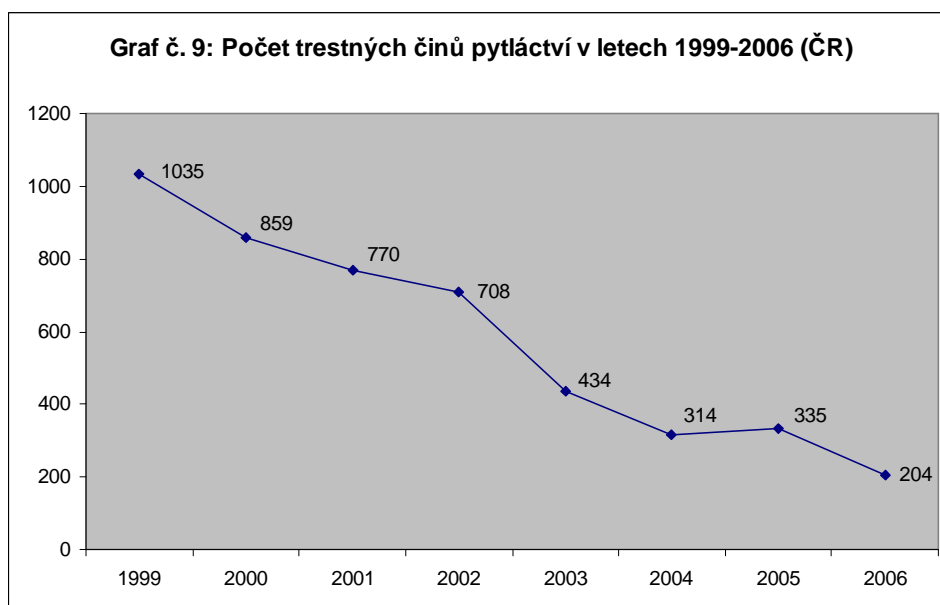
Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

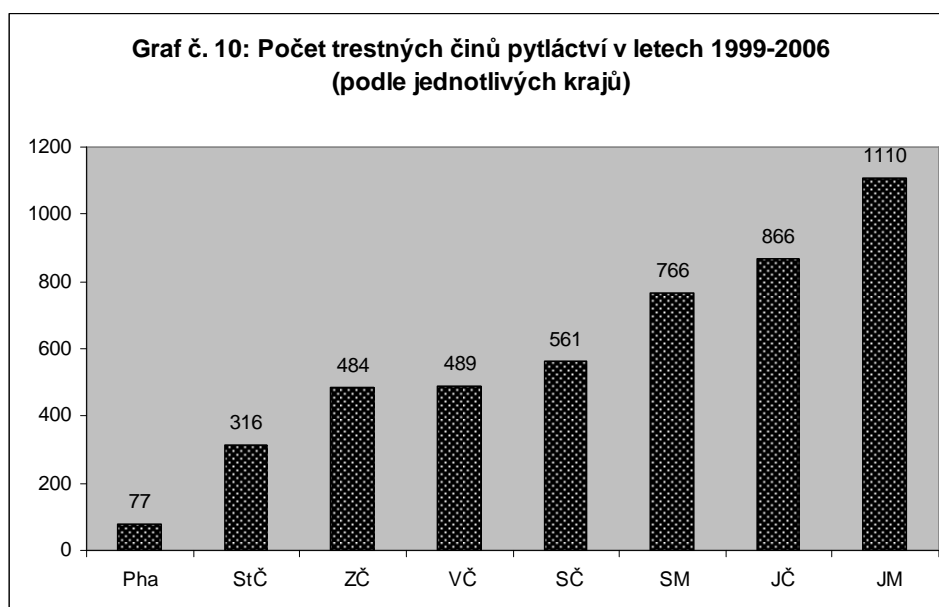

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

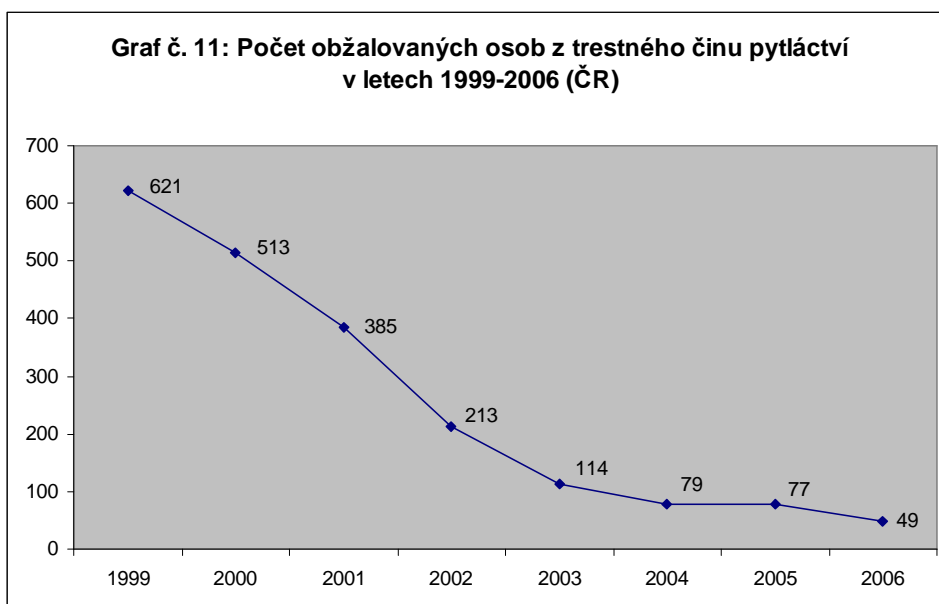
Grafy č. 1 – 8 zobrazují počty trestných činů pytláctví, které byly v letech 1999-2006 zaznamenány v jednotlivých krajích. Pozitivním zjištěním je skutečnost, že páchaní tohoto trestného činu má klesající tendenci. To je ještě zřetelněji patrné z grafu č. 9, který zobrazuje celkový počet těchto trestných činů na území celé naší republiky. V roce 2006 bylo v České republice zaznamenáno 204 případů pytláctví, což je pouhá pětina stavu (19,71%), který byl na našem území v roce 1999.

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

Graf č. 10 znázorňuje celkové počty případů pytláctví, které byly v letech 1999-2006 zaznamenány na území jednotlivých krajů. Podle očekávání bylo na území Hlavního města Prahy spácháno jednoznačně nejméně těchto trestných činů. Za osm let bylo zaznamenáno jenom 77 případů. Naopak nejvíce těchto deliktů bylo spácháno na území Jihomoravského kraje. Během osmiletého období

se tak stalo v celkem 1.110 případech. V porovnání s Hlavním městem Prahou byl v tomto regionu počet případů pytláctví více než 14x vyšší.

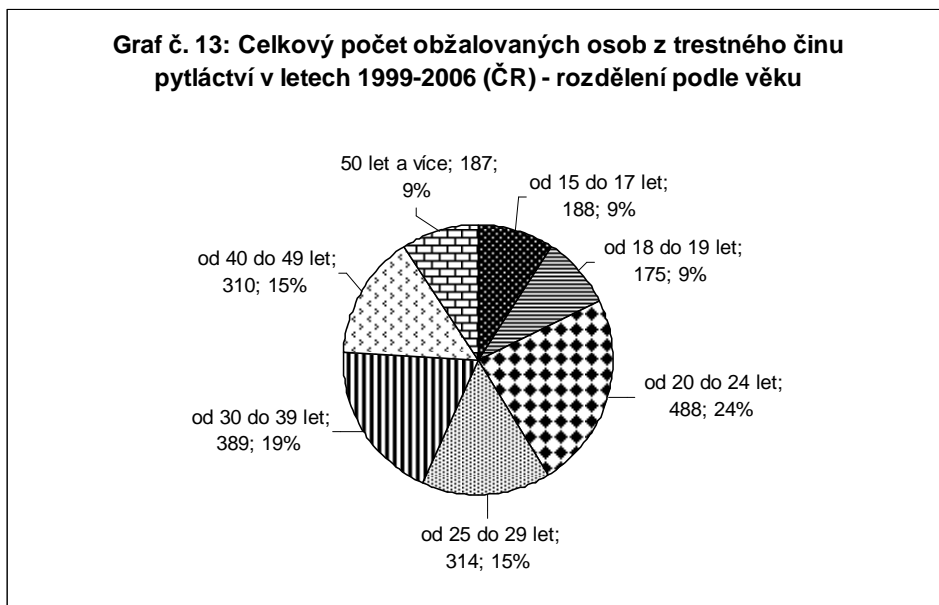

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

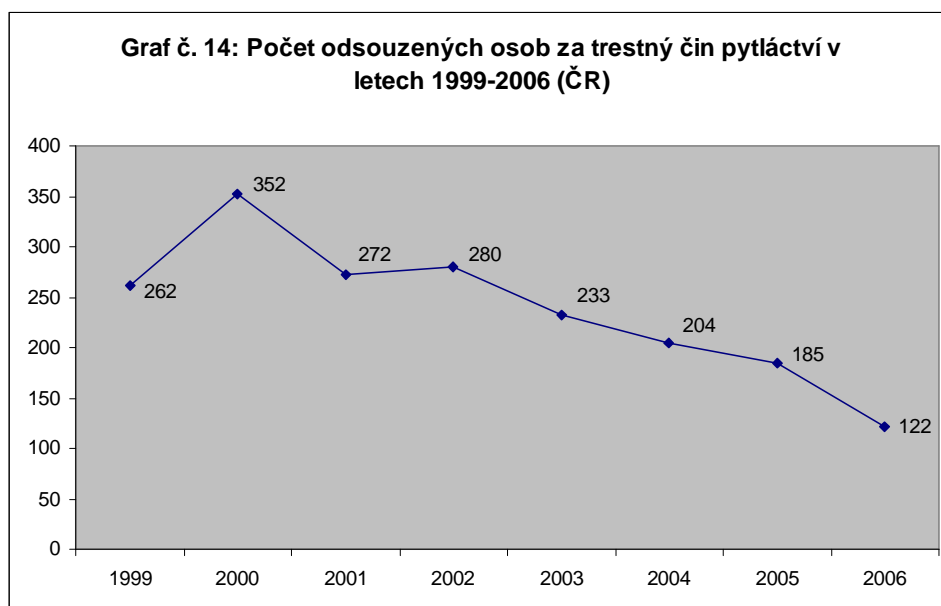
Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

Graf č. 13: Celkový počet obžalovaných osob z trestného činu pytláctví v letech 1999-2006 (ČR) - rozdělení podle věku

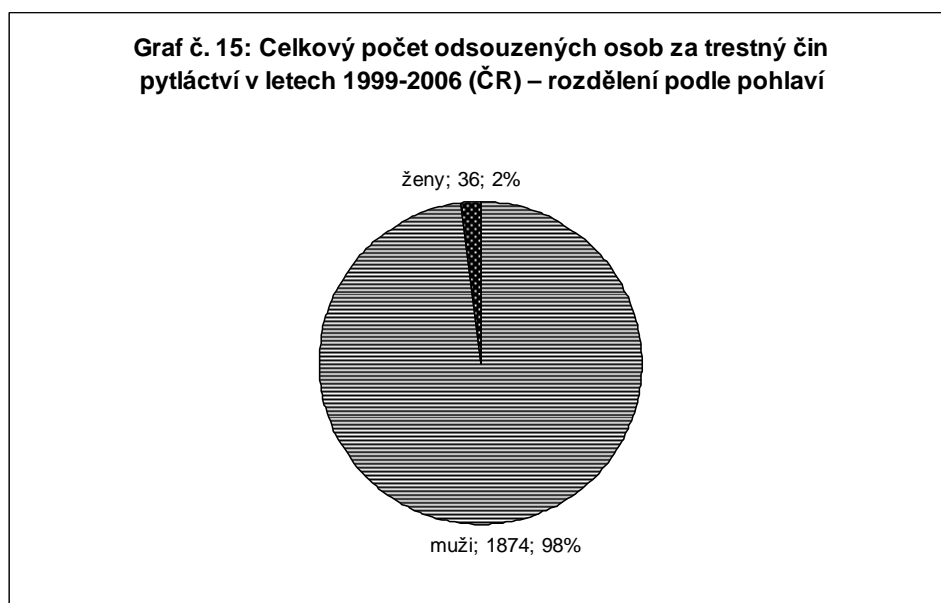

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

Pozitivní trend ve snižování počtu případů pytláctví, se zcela logicky odráží i v počtu osob, které byly z tohoto trestného činu obžalovány. Zřetelně je to patrné z grafu č. 11, který zobrazuje souhrnné počty obžalovaných osob na území České republiky v letech 1999-2006. Z rozboru struktury těchto obžalovaných osob je patrné, že pytláctví je zcela mužskou záležitostí. Během sledovaného osmiletého období bylo z tohoto trestného činu obžalováno jenom 30 žen, což z celkového počtu činí pouhé 1% (graf č. 12). Z rozboru je dále patrné, že téměř čtvrtina obžalovaných byla ve věku od 20 do 24 let. Obecně lze konstatovat, že se tohoto trestného činu dopouštějí zejména mladí lidé. Podíl obžalovaných osob do věku 30 let činí 57% (graf č. 13).

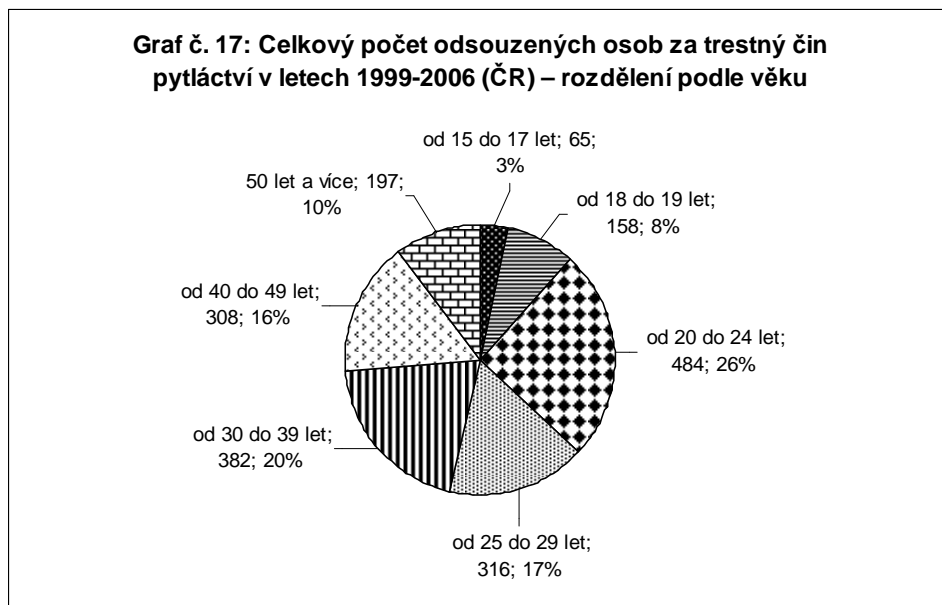

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

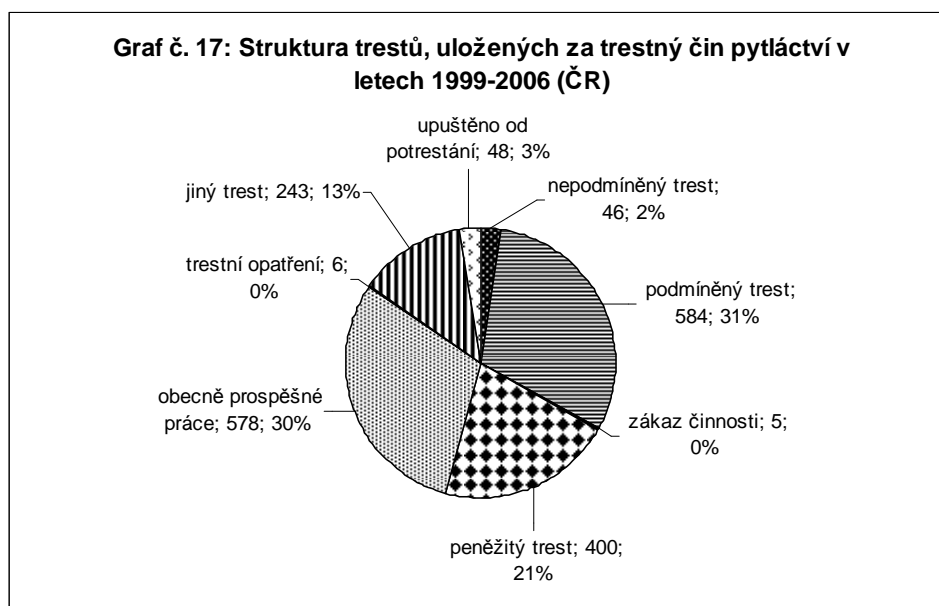
Graf č. 17: Celkový počet odsouzených osob za trestný čin pytláctví v letech 1999-2006 (ČR) – rozdělení podle věku

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

V návaznosti na snižující se počet obžalovaných, lze logicky očekávat také snižující se počet odsouzených osob. Tento předpoklad potvrzuje graf č. 14, že kterého je zřetelná sestupná tendence. Stejně jako v případech obžalovaných osob, vyplývá z grafů č. 15 a č. 16, že mezi odsouzenými osobami drtivě převládali muži (98%) a že nejvíce odsouzených osob bylo ve věku od 20 do 24 let.

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky ⁹⁵⁾

Ze struktury trestů, které byly pachatelům trestného činu pytláctví jednotlivými soudy vyměřeny vyplývá, že nepodmíněný trest odnětí svobody byl zřejmě ukládán ve zcela výjimečných případech. Tímto způsobem bylo potrestáno 46 osob, což z celkového počtu činí pouhá 2%. Nejčastěji byly pachatelům ukládány podmíněné tresty (31%), tresty ve formě obecně prospěšných prací (30%) a peněžité tresty (21%).

Neoprávněné zásahy do práva výkonu myslivosti se nikdy v historii nepodařilo úplně zlikvidovat. Dařilo se je pouze s menšími, či většími úspěchy potlačit. Domnívám se, že by policie mohla učinit některé opatření, které by mohly napomoci ke zlepšení současného stavu. Tyto opatření by podle mého názoru měly spočívat jak v prevenci a prohloubení komunikace mezi všemi dotčenými subjekty, tak i ve zkvalitnění a zefektivnění vlastní policejní práce.

V rámci prevence a prohloubení komunikace mezi všemi dotčenými subjekty bych navrhoval, aby příslušné policejní útvary:

- prostřednictvím svých tiskových odborů mnohem intenzivněji seznamovaly širokou veřejnost s problematikou pytláctví, podrobně informovaly o používaných praktikách pachatelů těchto deliktů a zdůrazňovaly skutečnost, že se jedná o závažný celospolečenský problém;
- prostřednictvím svých tiskových odborů medializovaly konkrétní případy pytláctví, včetně trestů, které byly pachatelům uloženy a současně vyzývaly širokou veřejnost ke spolupráci, a to zejména v rámci odhalování těchto trestných činů;
- mnohem intenzivněji spolupracovaly s jednotlivými členy mysliveckých sdružení, reagovaly na jejich podněty a názory, využívaly jejich znalostí a zkušeností při odhalování, objasňování a vyšetřování konkrétních případů;
- apelovaly na členy mysliveckých sdružení, aby se i oni zapojili do preventivní činnosti a sami začali nejširší veřejnost intenzivně seznamovat nejen s obsahem a zásadami své práce, ale také se škodami, které pytláci svým konáním způsobují;
- mnohem intenzivněji spolupracovaly s mysliveckou stráží – a to nejen při prevenci pytláctví, ale také při jeho odhalování, objasňování a vyšetřování.

V rámci zkvalitnění a zefektivnění vlastní policejní práce bych navrhol, aby příslušné policejní útvary:

- vyčlenily na problematiku pytláctví několik specialistů, kteří by pomáhali řadovým policistům z jednotlivých obvodních oddělení při řešení konkrétních případů pytláctví;
- při přijetí oznámení o možném spáchání trestného činu pytláctví (bude-li to možné) ihned vyslaly na místo činu náležitě proškolené policisty, neboť v případě aktuálního oznámení je možné zadržet pachatele na místě činu, případně zahájit pátrání po „horké stopě“;
- zajistily, aby místo činu bylo náležitě proškolenými policisty řádně ohledáno a aby byly řádně zadokumentovány a zajištěny všechny stopy;
- dbaly na zabezpečení řádné obchůzkové a hlídkové činnosti, zejména v těch lokalitách, kde k pytláctví dochází nejčastěji;
- navrhovaly, naplánovaly a realizovaly kontrolní akce policistů ve spolupráci s členy mysliveckých stráží.

11. Závěr

Současný stav odhalování, objasňování a vyšetřování případů pytláctví, není bohužel uspokojivý. Jedním z důvodů, proč tomu tak stále je, je podle mého názoru ta skutečnost, že je pytláctví považováno ze strany nejširší veřejnosti i mnoha policistů za jakýsi trestný čin II. kategorie. Podle toho je pak k této problematice také přistupováno.

Jak jsem se již zmínil v předchozích kapitolách, pytláctví se nikdy v historii nepodařilo zcela vymýtit. Bylo by naivní domnívat se, že by tomu v dnešní době mohlo být jinak. Mělo by však být povinností všech občanů, aby vůči tomuto závažnému problému nebyli lhostejní a aby se v rámci svých možností snažili proti tomuto problému bojovat, a to přinejmenším formou aktivní spolupráce s policisty, členy mysliveckých stráží a členy mysliveckých sdružení.

12. Použitá literatura

Monografie

- ANDRESKA, Jiří – ANDRESKOVÁ Erika. Tisíc let myslivosti. 1. vydání. Vimperk: TINA Vimperk, 1993
- BEZDĚK, František. Hledání kořenů mysliveckých tradic. 1. vydání. Brno: SURSUM, 1999
- CÍSAŘOVÁ, Dagmar et. al. Trestní právo procesní. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006
- FRANCEK, Jindřich. Dějiny loupežnictva. 1. vydání. Praha: Rybka Publishers, 2002
- KOVAŘÍK, Jaromír. Tradice v myslivosti. 1. vydání. Praha: VEGA, 1993
- LAŠTOVKA, Karel. Československé správní právo, část zvláštní, I. díl. 1. vydání. Praha: Melantrich, 1936
- MALÝ, Karel. K českému trestnímu právu 15.- 16. století. 1. vydání. Praha: Československá akademie věd, 1962
- MALÝ, Karel. Trestní právo v Čechách v 15.-16. století. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, 1979
- MUSIL, Jan et. al. Kriminalistika. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004
- NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická taktika pro policisty. 1. vydání. Praha: Eurounion Praha, 2004
- NĚMEC, Miroslav. Mafie a zločinecké gangy. 1. vydání. Praha: Eurounion Praha, 2003
- NOVÁK, Rudolf. Myslivecké předpisy. 1. vydání. Praha: VEGA, 1999
- NOVOTNÝ, Oto et. al. Trestní právo hmotné II., zvláštní část. 4. vydání. Praha: ASPI Publishing, 2004

- RAKUŠAN, Ctirad et. al. Myslivecký slovník naučný. 1. vydání. Praha: Zemědělské nakladatelství Brázda, 1992
- SOUKUP, Tomáš – KÁNSKÝ, Zdeněk. Nové předpisy o myslivosti. 1. vydání. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1941
- SOUKUP, Tomáš – PIVRNEC, Rudolf. Zákon o myslivosti. 1. vydání. Praha: Československý Kompas, 1948
- STANĚK, Jiří – ŘEHÁK, Libor. Nové postavení a úkoly stráží. 1. vydání. Praha: VENATOR, 2000
- ŠÁMAL, Pavel et. al. Trestní zákon, komentář, II. díl. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004
- VERBÍK, Antonín. Černé knihy práva loveckého na hradě Buchlově. Reprint doplněný komentářem. 1. vydání. Brno: Blok, 1976

Články ve sbornících a v časopisech

- ADAMOVÁ, Karolina – ŠOUŠA, Jiří. K deliktu pytláctví v českém právu v 14.-19. století. FOLIA VENATORIA (Poľovnícky zborník, Myslivecký sborník), 1989, číslo 19
- ADAMOVÁ, Karolina – ŠOUŠA, Jiří. Pytláctví ve starém českém právu. Myslivecký kalendář 1989, 1988
- FRUMAR, Aleš. Trestný čin pytláctví po novele. Trestní právo, 1998, číslo 12
- KOTHERA, Lumír. Pytlácké intermezzo z brdských lesů. Myslivost (Myslivecké zábavy – příloha časopisu Myslivost pro přímé předplatitele), 2000, číslo 12
- NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická metodika vyšetřování pytláctví v České republice. In Zborník odborných prác z teoreticko-praktického seminára zo dňa 21.11.2003. Bratislava: Akadémia policajného zboru SR, 2003

- NĚMEC, Miroslav. Nová právní úprava trestného činu pytláctví v České republice. Policajná teória a prax, 1999, číslo 4
- NĚMEC, Miroslav. Vznik a vývoj pytláctví v České republice. Policajná teória a prax, 1999, číslo 3

Webové stránky

- Návrh zákona o myslivosti. Sněmovní tisk č. 788/0 (3. volební období 1998 – 2002) [cit. 2008-03-07]. Dostupné z:
<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=788&CT1=0>
- Ročenka kriminality. Ročníky 2000-2007. Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 2008-03-07]. Dostupné z:
<http://portal.justice.cz/ms/ms.aspx?o=23&j=33&h=1&q=statistick%u00e1+ro%u010denka&d=47145>

13. Citace

- 1) RAKUŠAN, Ctirad et. al. Myslivecký slovník naučný. 1. vydání. Praha: Zemědělské nakladatelství Brázda, 1992, str. 184
- 2) ANDRESKA, Jiří – ANDRESKOVÁ Erika. Tisíc let myslivosti. 1. vydání. Vimperk: TINA Vimperk, 1993, str. 417
- 3) NĚMEC, Miroslav. Vznik a vývoj pytláctví v České republice. Policajná teória a prax, 1999, číslo 3, str. 42
- 4) NOVÁK, Rudolf. Myslivecké předpisy. 1. vydání. Praha: VEGA, 1999, str. 3
- 5) STANĚK, Jiří – ŘEHÁK, Libor. Nové postavení a úkoly stráží. 1. vydání. Praha: VENATOR, 2000, str. 96
- 6) MALÝ, Karel. K českému trestnímu právu 15.- 16. století. 1. vydání. Praha: Československá akademie věd, 1962, str. 22
- 7) MALÝ, Karel. Trestní právo v Čechách v 15.-16. století. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, 1979, str. 116
- 8) tamtéž, str. 118
- 9) FRANCEK, Jindřich. Dějiny loupežnictva. 1. vydání. Praha: Rybka Publishers, 2002, str. 90
- 10) MALÝ, Karel. K českému trestnímu právu 15.- 16. století. 1. vydání. Praha: Československá akademie věd, 1962, str. 22
- 11) NĚMEC, Miroslav. Vznik a vývoj pytláctví v České republice. Policajná teória a prax, 1999, číslo 3, str. 42
- 12) KOTHERA, Lumír. Pytlácké intermezzo z brdských lesů. Myslivost (Myslivecké zábavy – příloha časopisu Myslivost pro přímé předplatitele), 2000, číslo 12, str. 1
- 13) ANDRESKA, Jiří – ANDRESKOVÁ Erika. Tisíc let myslivosti. 1. vydání. Vimperk: TINA Vimperk, 1993, str. 418
- 14) NĚMEC, Miroslav. Vznik a vývoj pytláctví v České republice. Policajná teória a prax, 1999, číslo 3, str. 42

- 15) ADAMOVÁ, Karolina – ŠOUŠA, Jiří. K deliktu pytláctví v českém právu v 14.-19. století. FOLIA VENATORIA (Pořovnícky zborník, Myslivecký sborník), 1989, číslo 19, str. 297
- 16) ADAMOVÁ, Karolina – ŠOUŠA, Jiří. Pytláctví ve starém českém právu. Myslivecký kalendář 1989, 1988, str. 75-76
- 17) ADAMOVÁ, Karolina – ŠOUŠA, Jiří. K deliktu pytláctví v českém právu v 14.-19. století. FOLIA VENATORIA (Pořovnícky zborník, Myslivecký sborník), 1989, číslo 19, str. 297-298
- 18) tamtéž, str. 300
- 19) tamtéž, str. 304-305
- 20) tamtéž, str. 307
- 21) ADAMOVÁ, Karolina – ŠOUŠA, Jiří. Pytláctví ve starém českém právu. Myslivecký kalendář 1989, 1988, str. 76-77
- 22) ADAMOVÁ, Karolina – ŠOUŠA, Jiří. K deliktu pytláctví v českém právu v 14.-19. století. FOLIA VENATORIA (Pořovnícky zborník, Myslivecký sborník), 1989, číslo 19, str. 312
- 23) STANĚK, Jiří – ŘEHÁK, Libor. Nové postavení a úkoly stráží. 1. vydání. Praha: VENATOR, 2000, str. 97
- 24) ANDRESKA, Jiří – ANDRESKOVÁ Erika. Tisíc let myslivosti. 1. vydání. Vimperk: TINA Vimperk, 1993, str. 420
- 25) tamtéž, str. 421
- 26) ADAMOVÁ, Karolina – ŠOUŠA, Jiří. K deliktu pytláctví v českém právu v 14.-19. století. FOLIA VENATORIA (Pořovnícky zborník, Myslivecký sborník), 1989, číslo 19, str. 309
- 27) ADAMOVÁ, Karolina – ŠOUŠA, Jiří. Pytláctví ve starém českém právu. Myslivecký kalendář 1989, 1988, str. 76
- 28) ANDRESKA, Jiří – ANDRESKOVÁ Erika. Tisíc let myslivosti. 1. vydání. Vimperk: TINA Vimperk, 1993, str. 419
- 29) BEZDĚK, František. Hledání kořenů mysliveckých tradic. 1. vydání. Brno: SURSUM, 1999, str. 23

- 30) VERBÍK, Antonín. Černé knihy práva loveckého na hradě Buchlově. Reprint doplněný komentářem. 1. vydání. Brno: Blok, 1976, str. 20-22
- 31) tamtéž, str. 33
- 32) ADAMOVÁ, Karolina – ŠOUŠA, Jiří. K deliktu pytláctví v českém právu v 14.-19. století. FOLIA VENATORIA (Poľovnícky zborník, Myslivecký sborník), 1989, číslo 19, str. 307
- 33) BEZDĚK, František. Hledání kořenů mysliveckých tradic. 1. vydání. Brno: SURSUM, 1999, str. 28
- 34) FRANCEK, Jindřich. Dějiny loupežnictva. 1. vydání. Praha: Rybka Publishers, 2002, str. 77
- 35) ADAMOVÁ, Karolina – ŠOUŠA, Jiří. K deliktu pytláctví v českém právu v 14.-19. století. FOLIA VENATORIA (Poľovnícky zborník, Myslivecký sborník), 1989, číslo 19, str. 302-304
- 36) STANĚK, Jiří – ŘEHÁK, Libor. Nové postavení a úkoly stráží. 1. vydání. Praha: VENATOR, 2000, str. 98
- 37) NOVÁK, Rudolf. Myslivecké předpisy. 1. vydání. Praha: VEGA, 1999, str. 4-5
- 38) ADAMOVÁ, Karolina – ŠOUŠA, Jiří. K deliktu pytláctví v českém právu v 14.-19. století. FOLIA VENATORIA (Poľovnícky zborník, Myslivecký sborník), 1989, číslo 19, str. 311
- 39) NOVÁK, Rudolf. Myslivecké předpisy. 1. vydání. Praha: VEGA, 1999, str. 5-6
- 40) SOUKUP, Tomáš – PIVRNEC, Rudolf. Zákon o myslivosti. 1. vydání. Praha: Československý Kompas, 1948, str. 5
- 41) LAŠTOVKA, Karel. Československé správní právo, část zvláštní, I. díl. 1. vydání. Praha: Melantrich, 1936, str. 370
- 42) NOVÁK, Rudolf. Myslivecké předpisy. 1. vydání. Praha: VEGA, 1999, str. 8-9

- 43) SOUKUP, Tomáš – KÁNSKÝ, Zdeněk. Nové předpisy o myslivosti. 1. vydání. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1941, str. 190-193
- 44) tamtéž, str. 194-195
- 45) tamtéž, str. 196-197
- 46) NOVÁK, Rudolf. Myslivecké předpisy. 1. vydání. Praha: VEGA, 1999, str. 9-11
- 47) KOVAŘÍK, Jaromír. Tradice v myslivosti. 1. vydání. Praha: VEGA, 1993, str. 14
- 48) tamtéž, str. 14
- 49) Návrh zákona o myslivosti. Sněmovní tisk č. 788/0 (3. volební období 1998 – 2002) [cit. 2008-03-07]. Dostupné z:
<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=788&CT1=0>
- 50) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická metodika vyšetřování pytláctví v České republice. In Zborník odborných prác z teoreticko-praktického seminára zo dňa 21.11.2003. Bratislava: Akadémia policajného zboru SR, 2003, str. 37
- 51) Návrh zákona o myslivosti. Sněmovní tisk č. 788/0 (3. volební období 1998 – 2002) [cit. 2008-03-07]. Dostupné z:
<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=788&CT1=0>
- 52) tamtéž
- 53) NĚMEC, Miroslav. Vznik a vývoj pytláctví v České republice. Policajná teória a prax, 1999, číslo 3, str. 45-48
- 54) FRUMAR, Aleš. Trestný čin pytláctví po novele. Trestní právo, 1998, číslo 12, str. 10
- 55) NĚMEC, Miroslav. Nová právní úprava trestného činu pytláctví v České republice. Policajná teória a prax, 1999, číslo 4, str. 41-42
- 56) NOVOTNÝ, Oto et. al. Trestní právo hmotné II., zvláštní část. 4. vydání. Praha: ASPI Publishing, 2004, str. 281
- 57) FRUMAR, Aleš. Trestný čin pytláctví po novele. Trestní právo, 1998, číslo 12, str. 10-11

- 58) ŠÁMAL, Pavel et. al. Trestní zákon, komentář, II. díl. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004, str. 1064-1065
- 59) MUSIL, Jan et. al. Kriminalistika. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004, str. 31-32
- 60) tamtéž, str. 32-33
- 61) tamtéž, str. 33-34
- 62) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická metodika vyšetřování pytláctví v České republice. In Zborník odborných prác z teoreticko-praktického seminára zo dňa 21.11.2003. Bratislava: Akadémia policajného zboru SR, 2003, str. 45-46
- 63) tamtéž, str. 46
- 64) tamtéž, str. 47
- 65) tamtéž, str. 47-48
- 66) tamtéž, str. 49-50
- 67) tamtéž, str. 51
- 68) tamtéž, str. 51
- 69) tamtéž, str. 51
- 70) tamtéž, str. 52
- 71) NĚMEC, Miroslav. Mafie a zločinecké gangy. 1. vydání. Praha: Eurounion Praha, 2003, str. 260-261
- 72) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická metodika vyšetřování pytláctví v České republice. In Zborník odborných prác z teoreticko-praktického seminára zo dňa 21.11.2003. Bratislava: Akadémia policajného zboru SR, 2003, str. 52-53
- 73) tamtéž, str. 53
- 74) tamtéž, str. 53-54
- 75) STANĚK, Jiří – ŘEHÁK, Libor. Nové postavení a úkoly stráží. 1. vydání. Praha: VENATOR, 2000, str. 115-116
- 76) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická metodika vyšetřování pytláctví v České republice. In Zborník odborných prác z teoreticko-praktického

- seminára zo dňa 21.11.2003. Bratislava: Akadémia policajného zboru SR, 2003, str. 55
- 77) STANĚK, Jiří – ŘEHÁK, Libor. Nové postavení a úkoly stráží. 1. vydání. Praha: VENATOR, 2000, str. 116-117
- 78) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická metodika vyšetřování pytláctví v České republice. In Zborník odborných prác z teoreticko-praktického seminára zo dňa 21.11.2003. Bratislava: Akadémia policajného zboru SR, 2003, str. 55
- 79) tamtéž, str. 58
- 80) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická taktika pro policisty. 1. vydání. Praha: Eurounion Praha, 2004, str. 63
- 81) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická metodika vyšetřování pytláctví v České republice. In Zborník odborných prác z teoreticko-praktického seminára zo dňa 21.11.2003. Bratislava: Akadémia policajného zboru SR, 2003, str. 59
- 82) tamtéž, str. 58-59
- 83) tamtéž, str. 59
- 84) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická taktika pro policisty. 1. vydání. Praha: Eurounion Praha, 2004, str. 104
- 85) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická metodika vyšetřování pytláctví v České republice. In Zborník odborných prác z teoreticko-praktického seminára zo dňa 21.11.2003. Bratislava: Akadémia policajného zboru SR, 2003, str. 55-57
- 86) tamtéž, str. 61
- 87) CÍSAŘOVÁ, Dagmar et. al. Trestní právo procesní. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, str. 327
- 88) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická metodika vyšetřování pytláctví v České republice. In Zborník odborných prác z teoreticko-praktického seminára zo dňa 21.11.2003. Bratislava: Akadémia policajného zboru SR, 2003, str. 61

- 89) CÍSAŘOVÁ, Dagmar et. al. Trestní právo procesní. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, str. 328
- 90) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická metodika vyšetřování pytláctví v České republice. In Zborník odborných prác z teoreticko-praktického seminára zo dňa 21.11.2003. Bratislava: Akadémia policajného zboru SR, 2003, str. 61-62
- 91) CÍSAŘOVÁ, Dagmar et. al. Trestní právo procesní. 4. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, str. 333-347
- 92) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická taktika pro policisty. 1. vydání. Praha: Eurounion Praha, 2004, str. 154-155
- 93) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická metodika vyšetřování pytláctví v České republice. In Zborník odborných prác z teoreticko-praktického seminára zo dňa 21.11.2003. Bratislava: Akadémia policajného zboru SR, 2003, str. 62
- 94) NĚMEC, Miroslav. Kriminalistická taktika pro policisty. 1. vydání. Praha: Eurounion Praha, 2004, str. 155
- 95) Ročenka kriminality. Ročníky 2000-2007. Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 2008-03-07]. Dostupné z:
<http://portal.justice.cz/ms/ms.aspx?o=23&j=33&h=1&q=statistick%u00e1+ro%u010denka&d=47145>